

SLOVENSKI NAROD.

Izjava vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati: do 30 peti 4 2 D, do 100 vrst 42 D 50 p, večji inserati peti vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D.

Upravišтво: Knaflcova ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poštnina plačana v gotovini.

Logične posledice.

Radić in HRSS, HRSS in Radić. Tako se ponavlja dan za dnem, odkar imamo vladu, ki je odvisna od teh dveh činiteljev. Kaj je z Radićem in vstopom HRSS v vladu? Enkrat razglašala vladni tisk, da je to vprašanje že rešeno, da bo zdajpazda podpisal ukaz o imenovanju štirih radićevcev za ministre, potem zopet čujemo o nekakih ovirah in težkočah in vse je zopet pri starem. Naš politični položaj se čisti in bistri od imenovanja Davidovičevega kabineta do danes, pa je vsak dan bolj nejasen in zapleten. Optimizem gotovih političnih krogov, ki so s sigurnostjo pričakovali, da bo Radić po povratku iz Moskve revidiral svoje negativno stališče napram Jugoslaviji ter se izkazal hvalečnega svojim zaveznikom, ki so mu tako velikodušno odpustili vse rovanje v inozemstvu proti naši državi s tem, da sam lojalno prevzame del državnih poslov v okviru ustave, je bil pretiran. Zdaj vidimo jasno, da Radić absolutno ne gre za realno politiko v smislu narodnega in državnega edinstva, marveč za to, da do skrajnih možnosti izrabi svoj vpliv in svoje sijajne pozicije v prid hrvatskemu republikanizmu.

Kakor smo videli iz dosedanje taktike vladnih strank napram HRSS, gre do naših državni krmilarji v popuščanju zelo daleč. Če smemo verjeti nekim hrvatskim listom, je imel Radić v kraljevem imenu celo ponudbo, naj prevzame ministrsko predsedstvo. Srbi so torej pripravljeni žrtvovati za sporazum s Hrvati več, kakor je sploh mogoče od njih zahtevati. Krona se je hotela očitno prepričati, kaj je z neprestanini očitki, češ da je edina ovira na poti h konsolidaciji naših notranjih razmer prejšnja vlada nacionalnega bloka in zato je poverila vodstvo državnih poslov srbskim optimistom, ki so ji svedečo obljubili, da spravijo vprašanje sporazuma med Srbi in Hrvati v najkrajšem času pod streho. Ali svojih obljub navzlic vsemu prizadevanju in popuščanju niso mogli izpolniti. V dvoboju, ki se je razvil takoj po imenovanju Davidovičevega kabineta med Davidovičem in Korošcem z ene strani in Radićem z druge, zmaguje slednji zato, ker naslanja svojo politiko na močnejše zunanje činitelje. Mi smo že prvotno naglašali, da je sporazum med Srbi in HRSS nemogoč, dokler imamo ustavno monarhijo, dokler odločuje v naši državi poleg parlamenta še drugi ustavni faktor in dokler Radić ne eliminira iz svoje formule obeh usodnih elementov — R in S. Zdaj so se lahko prepričali tudi optimisti, da je vsak kompromis iluzoričen, dokler HRSS ne prizna temeljev naše državne skupnosti.

Tega pa Radić pod nobenim pogojem neče storiti, ker mu zdaj, ko ima inicijativo v svojih rokah, kapitulacija sploh ni potrebna. Posrečilo se mu je Srbe momentano razdvojit in zato bi bilo z njegovega stališča naravnost smešno prepustiti sadove te taktične zmege drugim. In tako gre hrvatski sejalški tribun svojo pot. Davidovičevi vladni poje slavospeve, ker ve, da se bo z njeno pomočjo še bolj utrdil, za hrbtom ji pa kaže osle in namiguje na predstojajoči razpad Jugoslavije. Z ministri se mu seveda nikamor ne mudi. Radić si sicer poslal svoje pomočnike v Beograd, da na licu mesta odstranijo še zadnje ovire, ki so na poti hrvatski republikanski ideji, z druge strani pa mu ne gre v glavo, da bi hrvatski narodni zastopniki kot republikanci prisegli zvestobo kralju in vidovdanski ustavi. Ta dva činitelja sta Radiću trn v peti. Za to bo vsaka eventualna kombinacija z njegovo stranko provizorično značaja, dokler ne doseže tudi tega cilja — revizije ustave v smislu hrvatskih republikanskih zahtev in odstranitve krone, v kateri vidi Radić zadnjo in največjo opasnost za svoj separatistični pokret.

Krona je šla, kakor rečeno, v svoji uvidevnosti in širokogrudnosti do skrajnosti. Dalje ne more. Pripravljena je podpisati ukaz o imenovanju republikanskih ministrov, toda samo pod pogojem, da se tudi odreče svojemu programu, v kolikor nasprotuje naši državni obliki in ogroža edinstvo Jugoslavije. Ker pa radićevci teh pogojev no-

Vstop HRSS se še vedno zavlačuje.

HRSS želi, da kralj sprejme Stjepana Radića v avdijenci.

— Zagreb, 3. oktobra. (Izv.) Na snočni seji vodstva HRSS je bil dolg pomenek o politični situaciji. Vodstvo je ugotovilo, da je razvoj dogodkov in pogajanj v Beogradu s strankarskega vidika povoljen. Vodstvo zahteva, da se imenuje za načelnika prosvetnega oddelka pri pokrajinski vladi v Zagrebu prof. dr. Basarić, za šume in rude Kosović in za pošte Jeremić. O seji je bilo izdano le kratko neoficijelno poročilo, ki veli, da je dr. Maček poročal o političnem položaju v Beogradu, obenem naglašal, da more pasti vlada samo v parlamentu. Na sestanku se je tudi razpravljalo o avdijenci Stjepana Radića na dvoru.

— Zagreb, 3. oktobra. (Izv.) Po končani seji HRSS je izjavil posl. dr. Maček nekaterim zagrebškim novinarjem: Nimam ničesar dodati svojim beogradskim izjavam. Moje bivanje v Beogradu je bilo največ v zvezi s tekočimi posli. V prvi vrsti gre za imenovanje šefa po-

krajinske uprave v Zagrebu. V tem oziru so doseženi željeni rezultati. Glede vstopa HRSS v vladu so bile moje izjave napačno reproducirane. Nisem nikomur izjavil, da bodo radićevski ministri imenovani še pred sestankom narodne skupščine. Za to ni postavljen noben določen rok, in to je treba posebno naglašati.

— Zagreb, 3. oktobra. (Izv.) Današnji »Jutarnji list« priobčuje najbrže iz ljubljanskih klerikalnih krogov to-le informacijo: Neresnično so vesti, da se je imenovanje ministrov HRSS zavleklo zato, ker zahtevajo demokratije za sebe še dva ministrska sedeža, da se tako doseže enako razmerje med Srbi in ostalimi. Nasprotno je vlada vstrajala pri tem, da se vsa štiri prazna ministrstva spopolnijo iz vrst HRSS, toda rok imenovanja je bil podaljšan na dvoru, kjer zahtevajo za rešitev tega vprašanja več časa.

Politični položaj neizpremenjen.

Predložitev proračuna narodni skupščini.

— Beograd, 3. oktobra. (Izv.) V glavnih črtah je zavladal glede notranjih političnih dogodkov zastoj. V narodni skupščini je bilo danes dopoldne zelo živahno. Veliko število narodnih poslancev je že prispelo v Beograd.

Parlamentarni krogi z napietjem zanimanjem sledijo razvoju političnih dogodkov. Radikalni demokratiški klub ima danes dopoldne konferenco. Razpravljajo o nadaljnji parlamentarni taktiki. V skupščinskem uradu so izvršene vse tehnične priprave za prvo sejo narodne skupščine.

Ministrski predsednik in finančni minister danes pregledujeta državni proračun za leto 1924-25, ki izkazuje okoli 13 milijard izdatkov. Proračun še ni uravnotežen in so nujno potrebne

obsežne resfringcije pri proračunih posamnih ministrstev. Pregled proračuna bo končan do 20. t. m., tako da bo vlada v položaju na rednem jesenskem zasedanju predložiti v smislu ustavnih določb proračun narodni skupščini.

V ministrskem predsedstvu so bile danes konference, katerih so se udeležili ministrski predsednik, notranji, zunanji in prometni ministri. V glavnem gre o delovnem programu narodne skupščine.

Vstop HRSS v vladu še vedno zadržuje politične kroge. Sedaj je gotovo, da vlada pri otvoritvi narodne skupščine ne bo mogla predstaviti novimeno- vanih radićevskih ministrov.

Nove volitve na Angleškem.

Liberalci in konservativci proti Macdonaldu.

— London, 2. oktobra. (Izv.) Notranje-politični dogodki v Angliji zavzemajo sen- zacionalni značaj in vsi listi resno računajo z možnostjo novih volitev, ker nastopa združena opozicija liberalcev in konservativcev proti Macdonaldu. Prvi konflikt je nastal radi vladnega zavlačevanja obtožnice proti komunističnemu uredniku Campbellu, načelna nasprotja so nastala v vprašanju odobrenja angleško-ruske pogodbe, ki pride 20. tm. na dnevni red posl. zbornice.

Liberalna stranka je danes priredila glavno strankino zborovanje, na katerem sta govorila Lloyd George in Asquith. Zbor je soglasno sprejel resolucijo, da imajo libe-

ralni poslanci skupno s konservativci predložiti zbornici predlog nezaupnice vladi radi komunistične novinarske afe. Asquith je v svojem govoru naglašal, da je s svojimi tovariši točno in objektivno proučil angleško-rusko pogodbo ter prišel do prepričanja, da liberalna stranka ne more odobravati te pogodbe. Liberalna stranka ne more dovoliti sovjetski Rusiji posojila.

Značilen je dalje članek »Daily Herald« z debelimi črkami: »Pripravljajte se na volitve«. List napoveduje da bo vlada prihodnji četrtek v poslanski zbornici poražena ker bo združena opozicija izrekla nezaupnico. Slede na to volitve.

Jugoslovanski episkopat in agrarna reforma.

— Zagreb, 3. okt. (Izv.) Ob povratu je jugoslovanski episkopat izdal na verno katoliško ljudstvo naše kraljevine poseben manifest, v katerem se je slovesno in odločno zavzemal za agrarno reformo ter je dal celo obširna cerkvena veleposestva narodu na razpolago. Zgodovina agrarne reforme s socialnega stališča je zelo zanimiva. Reformi so se upirali veleposestniki, ki so imeli vpliv na merodajne faktorje. Tudi jugoslovanski episkopat je pozabil na svojo slovesno obljubo ter je začel delovati na to, da se ohrani obsežna veleposestva, osobito agilni so

čelo in končno tudi ne morejo sprejeti, je povsem logično, da kralj ne stori tega usodnega koraka, ker bi izročil s tem v republikanske roke najmočnejše oržje proti sebi. In tako stojimo pred največjo krizo v našem skupnem življenju, pred odločitvijo za ali proti dvema činiteljima, brez katerih je v sedanjih razmerah Jugoslavija nemogoča. Vprašanje vstopa HRSS v vladu je obenem vprašanje revizije vidovdanske ustave in odstranitve krone. Vse je seveda odvisno od tega, kako se odločijo Srbi.

Sestanek narodne skupščine.

— Beograd, 3. okt. (Izv.) Sporazumno z ministrskim predsednikom je predsednik narodne skupščine Ljuba Jovanović določil prvo izredno plenarno skupščinsko sejo za soboto dne 11. t. m. ob 9. dopoldne. Uradno naznanilo o seji vsebuje samo eno točko: določitev dnevnega reda. Vlada z vsem svojim pritiskom deluje na to, da pride kot prva točka dnevnega reda zakon o korupciji, ki ga je že odobrili ministrski svet in glede katerega je kralj podpisal ukaz o predložitvi narodni skupščini.

Današnji beogradski tisk konstatira, da predsednik narodne skupščine Ljuba Jovanović popolnoma soglaša s predsednikom narodno-radikalne stranke Nikolo Pašićem. Soglaša z akcijo, da narodno - radikalna stranka brezobzirno nastopi proti današnji vladi. V slučaju, da ostane sedanja vlada ob otvoritvi rednega zasedanja, Ljuba Jovanović ne bo več kandidiral za skupščinskega predsednika. Vladne stranke nameravajo postaviti za kandidata demokratskega poslance in sedanjega ministra Dragotina Pečića.

Italijansko-jugoslovenska konferenca v Benetkah.

— Beograd, 3. oktobra. (Izv.) Italijanski poslanik na našem dvoru Bordinero je včeraj dospel iz Rima, kjer je bil na dopustu, v Beograd ter takoj posetil zunanjega ministra dr. Vojo Marinkovića. Ostal je z njim v razgovoru nad eno uro. Glavni predmet (pomenku) je bila konferenca v Benetkah, ki je sklicana za 9. t. m. Razgovor je bil tudi o sestanku italijanskega ministrskega predsednika Mussolinija z zunanjim ministrom dr. Vojo Marinkovićem. Italijanski poslovni odpravnik Solla je včeraj posetil načelnika oddelka za izvedbo mednarodnih pogodb dr. O. R. v. b. a. f. a., kateremu je naznanil, da je italijanska delegacija že imenovana in sestavljena. Predsednik delegacije je senator Quartieri, člani delegacije so: poslanik Bordinero, predsednik italijanske razmejitvene komisije general Barbarich ter senatorja dr. Brocchi in Castelli.

MEDNARODNO POSOJLO NEMČIJI.

— Washington, 2. oktobra. (Izv.) »United Press« javlja na podlagi informacij iz finančnih krogov, da vlada med Anglijo in Ameriko popolno soglasje glede mednar. posojila Nemčiji. Obe državi ste sporazumni, da prevzame Anglija 5 milijonov dolarjev in Amerika 100 milijonov dolarjev, ostanek se da na razpolago ostalim državam Evrope.

KRUŠNE KARTE V NEMČIJI?

— Berlin, 2. oktobra. (Izv.) Poročila desničarskega tika, da je 80 % letošnje žetve v Nemčiji uničene, so pretirane. Dejansko znaša odstotek za polovico manj, vendar obstoji opasnost, da bo Nemčiji primorana uvesti krušne karte.

Trgovinska pogajanja z Madžarsko.

— Beograd, 3. okt. (Izv.) Poleti prekinjena trgovinska pogajanja z Madžarsko so se včeraj oficijelno obnovila. Snoči je bil v zunanem ministrstvu prvi plenarni sestanek obeh delegacij. Seja se je otvorila brez vsakih ceremonij in pozdravov. Od 21 pogodb, ki jih ima našo država skleniti z Madžarsko, je že 8 podpisanih. 9. pogodba o Francovem kanalu je že sklenjena, a še ne podpisana. Sedanja pogajanja se tičejo še 12 pogodb. Komisija se je razdelila v 12 odsekov, v katere sta izvoljena po en član naše in madžarske delegacije. Posamni odseki bodo razpravljali: 1.) dolgove in obveznice v avstrijskih in madžarskih kronah. Predsednik Milan Radosavljević, načelnik v trgovinskem ministru: 2.) osvoboditev depozitov (predsednik Janković, predsednik upravnega sodišča); 3.) ukinjenje sekvestrov in sodna kompetenca za trgovske družbe;

4.) sedež in prenos central iz Budimpešte v našo državo gotovih trgovskih družb; 5.) razdelitev krajev, ki so presežani po sedanjih od mednarodne razmejitvene komisije določeni meji; 6.) razdelitev vrednosti iz zapuščin mladolletnikov, ki so pod varstvom; 7.) uređitev pokojnin (predsednik dr. Janko Hacin, ravnatelj Prve hrvatske štedionice); 8.) lokalne železnice; 9.) promet na obmejnih postajah; 10.) zračni promet; 11.) vzdrževanje obmejnih cest in 12.) finančno vprašanje vodovodnih združ. Pogajanja bodo trajala več tednov.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza.

LESNI TRG:

Trami, monte, fco. meja, blago 408; trami, žagani na živ rob, fco. meja, blago 780; trami, izbrani, sortirani, fco. meja, blago 415; deske, I, II, 20, 25 mm, fco. meja, blago 700; letve, fco. meja, blago 636; oglje, Ia, vilano, blago 120; drva, hrastova, suha, cepanice, fco. naklad, postaja, 7 vag, denar 22, blago 23, zaključki 22; hrastovi plohi, okrogli, 44, 17/30, 2.90 dolž., fco. meja, blago 1250; hrastovi plohi, okrogli, 54, 17/30, 2.90 dolž., fco. meja, blago 1250; hrastovi plohi, okrogli, 54, 22/32, 2.80 dolž., fco. meja, blago 1250; hrastovi plohi, okrogli, 54, 15/30, 2.60 dolž., fco. meja, blago 1250; jesenovih suhi plohi 20—100 cm, fco. Domžale, blago 1400; remelnji 8/8 I, II vrste, fco. meja, denar 750; remelnji, pol., 30/60, 35/70, I, II vrste, fco. meja, denar 750.

ZITNI TRG:

Pšenica, domača, fco. Ljubljana, denar 380; pšenica, bačka, pariteta Ljubljana, blago 420; koruza, bačka, par. Ljubljana, blago 340; oves, bački, par. Ljublj. 320, oves, bački, par. Ljubljana, denar 340; fižol, ribniški, orig., fco. Ljubljana, denar 540; fižol prepeh, orig., fco. Ljubljana, denar 490; fižol mandalor, denar 350; laneno seme, pariteta Ljubljana, denar 685.

OSTALO BLAGO.

Konoplje mandž. b/n fco. Ljublj. 880 repica divja fco. slavonska post 255, orehi fco. Ljublj. 400, pšenična moka »0« bačka fco. Ljubljana 615, »2« 565, »5« 515, »6« 465.

EFEKTI.

Celjska posojilnica d. d. 210, Ljubljanska kreditna banka 225—233, Merkantilna banka 123—128, Prva hrv. šted. 916—922—921, Slavenska banka 100—102—100, Strojne tov. in liv. 130—150, Trboveljska premogokopna družba 380—385—380, Združene papirnice 105—115, 4 1/2 % kom. zad. dež. bke 89.

Zagrebška borza.

Dne 3. oktobra. Sprejeto ob 13.

Devize: Curih 13.85—13.95, Praga 214.90—217.90, Newyork 71.50—72.50, London 320.75—323.75, Trst 315.20—318.20, Dunaj 0.10085—0.10285. — Valute: dolar 70 1/2—71 1/2, lira 313.

Efekti: 7% invest. pos. 1921. 63—64, 2 1/2 % drž. renta za ratno štet 113—114.50, Ljubljanska kreditna 225—235, Centralna banka 29—30, Hrv. eskomptna banka 110—112, Kreditna banka Zgb. 111—114, Hipotek. banka 56—58, Jugobanka 105—107, Praštediona 915—917, Slavenska banka 100—102, Exploatacija 98—100, Drava d. d. Osljek 220—230, Sečerana, Osljek 800—810, Isis d. d. 65—70, Nihag 84—86, Gutman 820—830, Slavonija 63—68, Strojne tov. 150, Trboveljska 400.

Inozemske borze.

— Curih, 3. okt. Današnja borza: Beograd 7.20, Praga 15.65, Newyork 525.50, London 23.301, Pariz 27.50, Milan 22.825, Dunaj 0.00734.

— Trst, 3. okt. Predborza: Beograd 31.70—31.80, London 101.80—101.90, Pariz 121.25—121.75, Curih 437—439, Praga 68.50—68.75.

— Dunaj, 2. oktobra. Devize: Beograd 975—977, London 316.500—317.500, Milan 3109—3121, Newyork 70.935—71.185, Pariz 3752—3768, Praga 2115—2125, Curih 13.550 do 13.600. — Valute: dolar 70.460—70.860, dinar 970—976, lira 3090—3110, češka krona 2102—2118.

Konzulati v Ljubljani:

Češkoslovaška: Breg 8/I.
Belgija: Urad Ljubljanskega velceajm
Avstrija: Turjaški trg 4/II.
Italija: Zrinjskega cesta 3/I.
Portugalska: Dunajska cesta 33.
Francija: Dunajska cesta [Ljubljanska]

Kongres jugoslovenskih novinarjev.

— Zagreb, 3. oktobra. (Izv.) Sredi so prispeli iz Sušaka v Zagreb udeležniki novinarskega kongresa, ki je trajal tri dni. Glavna skupščina je bila na parniku »Zagreb« (Gödel) Jadranske plovne družbe. Po zatrdilu vseh udeležnikov je letošnji kongres bil eden najresnejših, najplodovitejših ter je pokazal pozitivne uspehe. Sprejete in odobrene so bile resolucije: 1. o tiskovnem zakonu, 2. o poklicnih novinarjih in o novinarskih sploh, 3. o načrtu glede hranilnice za novinarje, 4. o penzijskem fondu, 5. o vprašanju svobode tiska, zlasti z ozirom na zakon o zaščiti države uporablja pristransko v strankarske svrhe, ne pa v zaščito državnih interesov. Končno je bil izvoljen osrednji upravni odbor. Izvoljen je bil stari odbor, za predsednika Zagrebčan Krešo Kovačič. Za stari odbor je glasovalo od 242 upravičencev 232.

SOCIJALNO-POLITIČNI KONGRES V PRAGI.

— Praga, 3. oktobra. (Izv.) Mednarodni kongres za socialno politiko je bil odprt danes dopoldne ob številni udeležbi inozemskih in domačih delegatov. Za častnega predsednika je bil izvoljen minister za socialno politiko

Smits. Za predsednika kongresa je bil izvoljen predsednik mednarodnega biroja za delo v Ženevi Albert Thomas, ki je v svojem načelnem govoru omenjal naloge socialne politike, ki stremi za zaščito delavstva. Kongres ima nalogo sestaviti nov program in določiti temeljne smernice mednarodni socialni politiki. Gojiti moramo varstvo delavstva in delavcu v socialni družbi priznati človeka dostojno mesto.

ITALIJA ODOBRILO OSEMURNI DELAVNIK.

— Rim, 3. oktobra. (Izv.) Ministrski predsednik Mussolini je dal italijanskemu delegatu de Navi v Ženevi nalog, da naznani mednarodnemu delavskemu uradu pri Društvu narodov sklep italijanske vlade, s katerim se ratificira washingtonska mednarodna pogodba o osemurnem delavniku. Italija je to pogodbo odobrila z iskreno željo, da jo odobre tudi ostale industrijske države Evrope.

BOLJSEVIŠKI TEROR V GEORGIJI.

— Pariz, 3. oktobra. (Izv.) Tukajšnje georgijsko poslanstvo objavlja poročilo, po katerem so sovjeti v Georgiji po udušitvi ostanka masakrirali nič manj kot 9000 upornikov, 85 talcev uglednih Georgijcev so boljševiski med transportom v koncentracijska taborišča kratkoma med vožnjo ustrelili.

Kongres jugoslovenskih novinarjev.

Križarenje in sprejem pri gornjem Jadranu.

Jugoslovensko novinarsko združenje spaja svoje vsakoletne kongrese z lepo mislijo neposrednih ogledov poednih delov naše države. Lani so si novinarji ogledali Ljubljano in Slovenijo, prej so bili v Splitu, Subotici in Sarajevu. Letos je centralna uprava na pobudo predsednika zagrebske sekcije, dr. Dežmana, sklenila kongres na Sušaku, odnosno na gornjem Jadranu ter si izposodila od Jadranske plovitve razkošen parnik »Zagreb«, na katerem se je vršil kongres kakor v kakem konklavu ter istočasno križaril po gornjem Jadranu od Sušaka mimo otoka Krka do Raba, Baške in Senja in od tam nazaj preko Crikvenice do Bakra in Sušaka. Tež okolnosti moramo pripisati, ako je kongres tako v strokovnem, kakor v moralnem ter informativnem oziru uspel naravnost sijajno. Prebivalstvo mest in krajev, kjer je pristajal kongresni parnik, je sprejemalo novinarje s pravim jugoslovenskim navdušenjem ter jim prirejalo prigrizke ovacije. Na pomolih so stale glase, mladina se je razporedila v vrste, vse v prazničnih oblekah. Od delež so pozdravljale državne zastave ter klicale dobrodoščilo. Pristojni ter gorečnost teh sprejemov ni moči opisati. Iz ust dalmatinskih govornikov je odsevalo pravilno razumevanje novinarskega položaja, njegovega vpliva v javnem življenju ter koristi, ki jo lahko nudi krajem, za katere se angažira. Povsod izista pesem: Pomagajte nam, ki vidite naše zapuščene črte, naše divno, blagoslovljeno Jadransko morje, te nebeske lepote dalmatinskih otokov, njegov rajski zrak, njegovo ozdravljivo solnce ter dobro, državni, jugoslovenskemu, bratskemu edinstvu Srbov, Hrvatov in Slovencev udano dalmatinsko ljudstvo. Vse je izvenelo v prošnjo po državni pomoči, v prošnjo gospodarskega napredka tega, od naše centralne državne uprave popolnoma zanemarjenega otočja, v prošnjo po dobrih prometnih zvezah, po železniških stikih, po letoviščarjih, po pogostovanju, skratka po visokem kulturnem in gospodarskem napredku dalmatinskega Jadrana. Tem željam in iskrenim govorom so sledili še drugi dokazi gostoljubnosti. Neki prizori ostanejo neizbrisni. Tako sprejem na otoku Krku, sprejem v Senju, ogled tega gorskega hajduškega gnezda z divnim zrakom, z nacionalno preteklostjo, s svojimi gospodarskimi stremiljenji. Tudi sprejem v Crikvenici je bil sijajen, ves pomel natpan radovednega občinstva, letoviščarjev, z glasbo na čelu, z navdušenim govorom župana.

Se nikdar ni bil stik novinarjev z ljudstvom tako intimen in tako učinkovit, kakor toplot. V dveh, treh kratkih dneh so si razčistili pojme o važnosti gornjega Jadrana za državo, tako v gospodarskem, kakor v nacionalnem oziru. Spoznali so del prebivalstva naše države z naravnost neverjetno jakim stremiljenjem po gospodarskem izboljšanju in po gospodarsko-kulturnem napredku. Uvideli so skrajno malomarnost centralne vlade za te kraje, ki so v pravem pomenu besede biser in raj naše države, kakršnih je malo na vsem svetu.

Zunanji uspehi kongresa.

Kakor je bilo ugodno in uspešno informativno ter medsebojno družabno občevanje in življenje na kongresnem parniku vse dni kongresnega zborovanja, tako je tudi kongresno zborovanje samo letos neopredeljeno dobro uspelo. Debate so se vršile stvarno, malobesedno, povsod z veliko resnostjo in vestnostjo. Poleg tehničnih poročil o delovanju centralne uprave v preteklem letu, so se začela tudi globlja vprašanja novinarskega poklica, vprašanje tiskovnega zakona, novinarskega zakona, vprašanje političnih, novinarskih kaznjencev ter zaporov. Sklenile so se važne socialno-zaščitne in higienske ustanove za jugoslovenske novinarje.

Poročila centralne uprave.

Prvi dan kongresa, ki se je odprl že v ponedeljek zvečer s kratkim nagovorom predsednika JNU, Krešimirja Kovačiča, je obravnaval tehnična poročila centralne uprave. V teh poročilih navaja uprava vse po težko, ki jih je morala prebroditi v preteklem letu, zlasti da ustah novinarsko organizacijo in uvede društveno regularno udeleževanje. Glavno brigo je posvetila popisu,

katastru članstva, nadalje reorganizaciji dela v centralni upravi, pripravi za novinarski zakon, izdajanju strokovnega glasila »Novinar« ter uspehi intervenciji pri slovenskih ministrih glede brezplačnih novinarskih kart. V toku leta se je udeležila po delegatih tudi mednarodnega novinarskega kongresa v Londonu in združenje je bilo sprejeto kot reden član v Mednarodno novinarsko unijo. Poročilo navaja poleg svetlih strani tega delovanja tudi temnejše slike iz poednih sekcij na periferiji države, ki so omalovaževale profesionalno novinarsko organizacijo ter zaostajale z društvenimi dolžnostmi. V bodoče bodo morale tudi provincialne organizacije delovati ekshibitivno, točno in s podvojeno marljivostjo, da se uvrsti celokupna organizacija ter doseže tista javna moč, ki pripada novinarstvu. Poročilo centralne uprave je bilo po krajši, formalni, stilistični kritiki sprejeto enoglasno. Ravno tako se je sprejelo blagajniško poročilo na podlagi referata nadzornega odbora, ki je priporočal za bodočino tečajne poslovanje v smislu pravilnega knjigovodstva, kakor se uporablja po gospodarskih podjetjih, ker je denarni promet velik in je narastel. Pri tem se je sklenilo, da v bodoče centralna uprava ne izdaja posojila poedincem in da pristojna ta pravica samo poedinih sekcijam.

Zveze z internacijsko novinarsko unijo.

Sledilo je poročilo centralne uprave o zvezah z internacijsko novinarsko unijo in o internacijskem kongresu v Londonu. Jugoslovensko združenje je sprejeto v mednarodno unijo. O tej stvari se je vnela diskusija, ker so neki člani zagovarjali, naj bi naše združenje interveniralo za sprejem nemške novinarske organizacije. Sprejelo se je v tem vprašanju stališče nevtralnosti ter istočasne principijelne soglasnosti s tem, da se nemški novinarji sprejmejo v mednarodno unijo, ako jih predlagajo kak drugi novinarji. Centralna uprava je izdelala osnovo za novinarsko konvencijo s českoslovaško organizacijo v smislu sklepa ljubljanskega kongresa.

Stalni odbor za tiskovni zakon.

Drugi dan kongresa so se razpravljala strogo strokovna vprašanja. Glede tiskovnega zakona je plenum kongresa sklenil načelno odklonitev dosedanjega tiskovnega načrta ter imenoval komisijo, sestojelo iz gg. dr. Čurčina, dr. Ikončiča, dr. Birse, Ekarcja in Bogdanovića, ki je izdelala tozadavno resolucijo. Naloga tega odbora bo, da izdela skupno s strokovnjaki ter z ministrskimi delegati nov, liberalen načrt tiskovnega zakona z najmodernejšimi načeli tiskovne in novinarske svobode in da pripravi obsežno, kazniščno gradivo za tak zakon.

Enako se je formalal odbor za novinarski zakon, ki je predložil kongresu posebno resolucijo.

Protiv zakonov za zaščito države.

Pri obravnavi načelnih vprašanj tiskovne in novinarske svobode se je sprejel tudi sledeči predlog, ki ga je stavil g. Komadinić, urednik zemljoradniškega »Selax« iz Beograda in ki se glasi: »Kongres JNU kot organizacija, ki ima nalogo, da štiti svobodo tiska, opozarja vladu na obstoj zakona o zaščiti države, ki nasprotuje tiskovni svobodi in ki je v direktnem nasprotju z ustavo. Kongres zahteva, da se zakon o zaščiti države kratkoma ukine. Nadalje protestirajo kongres proti samovoljnemu preganjanju listov od strani policijskih oblasti in zahteva, da se prepreči. O resoluciji se je vnela precej burna razprava, ki je podelila kongresiste v dva tabora. Zmagal je Komadinićev predlog. Povsem enoten pa je bil kongres v obsojnih navedbah skandaloznih razmer, ki so zavladale v zadnjem času glede konfiskacije in zatiranja svobodnega tiska.

Za humanost političnih zaporov.

Na kongresu je vzbudil veliko pozornost dr. Ikončič, član redakcije beogradske »Republike«, ki je poročal o skandaloznih razmerah v srbskih političnih zaporih, kjer se novinarji nečloveško preganjajo in kjer obstoja nevarnost, da si te žrtve svojih prečižan nalezajo in nakopujejo težke bolezni. Njegovo poročilo o teh zaporih, o škandaloznih kaznišnih uradnikov in voditeljev, o za-

stareh političskih in kaznišnih predpisih je vzbudilo splošno obsodbo. Dr. Ikončič je poročal iz lastnega opazovanja, ker je pred kratkim odesel enoletno ječo. Na njegov predlog je kongres sprejel sklep, da se osnuje posebna dvočlanska komisija, ki ji bo podeljena de delegacija naših pravnikov in ki si bo ogledala politične zapore ter ugotovila nedostatk. Tozadavne zahteve bo nato JNU predložilo ministrskemu svetu v rešitev. V novinarski odbor sta izvoljena gg. dr. Ikončič in predsednik JNU Krešo Kovačič.

Za reorganizacijo dopisniških uradov.

O reorganizaciji dopisniških uradov v Jugoslaviji je govoril tajnik Brozović, ki je opozoril na sedanjo pomanjkljivo oficijozno poročanje o dogodkih v naši državi ter predlagal tozadavno resolucijo, ki se predloži beogradski vladi. Malomarna organizacija dopisne službe v naši državi se razvija iz tega, da troši država veliko denarja za dopisne urade v Beogradu in v Zagrebu, do čim nima »prebije pare« za Slovenijo!

Ustanovitev penzijskega in higijskega fonda.

je predlagala subotička sekcija, ki sta bili sprejeti.

Resolucija o tiskovnem zakonu.

Dezavešni odbor je predložil kongresu sledečo resolucijo: Kongres JNU smatra, da mora iz načelnih in tehničnih razlogov odkloniti načrt zakona o tisku (načrt beogradske sekcije) in predlaga ministrskemu svetu, da se izdela nov načrt tiskovnega zakona in da se za to imenuje posebna strokovna komisija, v kateri naj so zastopani novinarji preko JNU (komisija naj sestoji iz pravnikov, delegatov poedinih ministrstev ter iz članov JNU, od vsake strani po 2—3 člani). JNU, odnosno njegove sekcije se obvežejo, da bodo komisiji vedno na razpolago in da ji pomagajo zbrati potrebne gradivo. Obenem se obvežejo, da organizirajo posebno anketo med svojim članstvom in tiskom sploti, ki naj ugotovi podrobnosti in važnejše postavke gornjega zakona. Kongres si zaimiža komisijo kot stalno, ki naj deluje tudi po sestavi načrta tiskovnega zakona in ki naj zbira potrebno gradivo, dokler sam zakon ne bo končno-veljavno redigiran in sprejet od narodne skupščine. Kongres smatra za svojo dolžnost, da povdari predvsem zahtevo po čim slobodnejšem zakonu. Naš zakon naj v nobenem oziru ne zaostaja za najmodernejšimi in najliberalnejšimi zakoni moderne demokracije (tu opozarja kongres na sedanji tiskovni zakon českoslovaške republike). Kongres izraža željo, da se zakon čimprej uskladi. Tudi smatra za potrebno, da se pred usklajitvijo tiskovnega zakona unižijo odredbe in členi drugih zakonov, ki bi bili v protislovju z določili novega zakona, in sicer ne samo v formalnem oziru, po besedi, marveč tudi po duhu in smislu (tu misli kongres predvsem na zakon o zaščiti države, na kazenske zakone itd.). Resolucija se je sprejela soglasno.

Odbor za novinarski zakon.

je predlagal kongresu, da se načrt vrne centralni upravi, ki naj ga izdela v podrobnosti. Nato je kongres sprejel še neke manjše predloge, med drugimi predlog glede uvedbe angleškega sistema v društveni upravi, po katerem ostanejo mesti blagajnika in tajnika honorarni. Nastavi pa se tajniški pomočnik s plačo.

Volitve nove centralne uprave.

Kongres je nato izvolil novo centralno upravo za leto 1924/25: predsednik Krešimir Kovačič, podpredsednik Kosta Luković in Fran Smodej, tajnik Miloje Sokić in Ante Brozović, blagajnik Milorad Ivanić, nadzorni odbor: Stejko Kobasica, dr. Ikončič, M. Protić in Eekar.

Članarina se je zvišala na 20 Din mesečno.

Politične vesti.

— Radić je ubral samo drugo pot, ni pa izpremenil svoje dosedanje politike. Oni, ki mislijo, da se je pri Radiću izvršila kakšna preemba, se zelo motijo. Opuštili niso ničesar ne Radić in njegovi Hrvati. Svojih ciljev niso zatajili, in Stefan Radić dobro ve, kaj lahko doseže, ako izpremeni svojo taktiko, ne da bi izpremenil svojo voljo. To ponovno priprija »Avtonomist« in prav ima; res je tako.

— Nova poslanika v Beogradu. Včeraj sta na dvoru ob običajnem dvornem ceremonijelu izročila svoja akreditivna pisma poslanik Španske don Francesco de Ferra in novi grški poslanik Mihašjo Zamadon.

— O zaključnem delovanju českoslovaškega parlamenta v poletnem zasedanju se nam poroča iz Prage nastopno: Poslednji teden zasedanja poslanske zbornice je bil zelo plodovit, ker je bila sprejeta cela vrsta predlogov; nekatere med njimi so bile združene z velikimi težkočami. Sprejete so bile finančne predloge, v drugem čitanju zakon o socialnem zavarovanju, ki pride sedaj v senat, zakon o kovanju petkronskega denarja, obrtni red za Slovaško in Podkarpatsko Rusijo, dovoljen je bil 10 milijonski kredit za pod-

poro po neizgledah poškodovanim krajem in na koncu zadnje seje sta bili sprejeti še dve predlogi, ki sta bili dolgo časa sporni, namreč trgovska pogodba z Italijo in zakon o drobnih zakupih. Zadnji trenutek šele je bil dosežen med strankami kompromis za njuno sprejetje. V gospodarskem pogledu sta velikega pomena. V debati k drugi skupini finančnih zakonov se je poslanec dr. Hajn toplo zavzel za uradništvo, staropokojence in zlasti za Čeha in Slovače, ki so se vrnili iz Rusije, pa niso dobili še nikake nagrade za škodo, katero so tam trpeli. Finančne predloge imajo namen, da sanirajo povojne razmere, toda faktično ne obsegajo vseh vrst ali skupin, ki so bile po vojni zadete. To so baš državni uradniki, staropokojenci in Čehi in Slovači iz Rusije. Zadeva Čehov in Slovačkov iz Rusije ima v parlamentu in v vladi že dolgoletno zgodovino, katere glavne točke je govornik pregledno navedel in dostavil, da vlada ni izpolnila naložene ji naloge, ki ima zboljšati položaj Čehov in Slovačkov iz Rusije. Pripomnil je, kako se je obnašala do svojih pripadnikov, po vojni poškodovanih, danes skrahiranih Nemčija in Francija, naštel je zasluge Čehov in Slovačkov iz Rusije v boju za osvoboditev svojega naroda, v katerem so doprinesli ne samo gnotne žrtve, marveč tudi telesne, na kar je končno izrekel nado, da po tej prvi etapi sanacije povojnih razmer pride tudi druga etapa, ki izvede sanacijo položaja, predvsem staropokojencev, Čehov in Slovačkov iz Rusije. S tritedenskim zasedanjem parlamenta v septembru je končano takozvano poletno zasedanje in poslanska zbornica bo imela počitnice do 25. oktobra, na kar bo sklicana na jesensko zasedanje, katerega glavna naloga je rešiti proračun, ki se marljivo izdeluje.

— Avdičence. Po poročilih iz Beograda je včeraj kralj sprejel več ministrstev, ki so mu predložili v podpis razne ukaze svojega resorata. Sprejeti so bili minister Dragotin Pečić, kot namestnik ministra za šume in rude, minister trgovine in industrije dr. Ilija Šumenković, prometni minister Anton Sušnik in končno ameriški milijonar Petrinović. V avdienci je bil sprejet tudi državni podtajnik notranjega ministrstva Marko Cemo vič, ki je bil svoj čas kraljev učitelj rusčine.

— Društvo narodov soglasno sprejelo protokol o svetovnem miru. Po poročilih iz Ženeve je bila včeraj zaključena seja skupščine Društva narodov. Na tej seji so glasovali o zgodovinsko važnem protokolu, ki ima garantirati splošni svetovni mir in omejiti oborožene konflikte med posameznimi državami. V imenu delegacij so vsi govorniki izjavljali, da sprejemajo za svoje države ta protokol, ga odobravajo in podpisujejo. Sprejeti ste bili dve resoluciji. Prva resolucija z zadovoljstvom odobrava osnutek protokolov o mirni ureditvi mednarodnih diferenc ter poziva svet Društva narodov, da skliče mednarodno razorožitveno konferenco v Ženevo. Druga resolucija odobrava in jemlje na znanje poročilo prve komisije o določitvi statuta mednarodnega stalnega razsodišča. Kompetenca razsodišča je obligatorna za vse države, ki so podpisale protokol. Glasovanje o protokolu je bilo polno. Vseh 47 držav, zastopanih v skupščini Društva narodov, je glasovalo za protokol, nobena država se gasovanja ni vzdržala.

Iz Maribora.

— »Slovenec ne marata«. Pod tem naslovom smo priobčili v št. 222 notico, ki se tiče mariborskih lekarnarjev Wolfa in Königa. Glede na to izjavljata, da sta osumnili, ko sta ju čitala, ker ne odgovarja resnici. Res je le to, da sta povodom slovenske prireditve plačala vstopnino ter sta v družbi drugih gostov nekaj časa prisostvovala. Vse drugo v omenjeni notici št. 222 je neosnovano in izmišljeno.

— Zrtev divljanja avtomobilov. Dne 27. sept. je neki avtomobil v Lajtersbergu pri Mariboru povozil 14 letnega kmečkega fanta Maksa Smagerja, ki je zadobil težke notranje poškodbe. Prepeljali so ga sicer takoj v bolnico, vendar pa tudi takojšnja pomoč ni mogla več rešiti mladega življenja. Dne 30. septembra je fant umrl v bolnici na posledicah zadobljenih poškodb. Zoper neprevidnega šoferja je vložena ovadba.

— Se o vltomu v Kacijanarjevi ulici. Kakor smo že poročali, je policija izsledila vltomilce, izmed katerih se je Schrei pri begu iz policijskih zaporov smrtno ponesrečil. Nadaljna preiskava je ugotovila, da je Sweighoffer med vsemi tremi prvotno are-

tiranili še najbolj nedolžen. Ker je kot vajenec okradenega slaščičarja ostalim samo »razložil« razmere v hiši. Vltom sta izvršila Schrei in Wresnig, dočim je bil tekcom torka aretiran še četrti sokrivce, neki Juri Wolf, znan kriminalni tip pokvarjene mladine. Ta je izpovedal, da je Schrei nekaj denarja skril v njegovem stanovanju, kjer so res našli za nekim ogledalom 3000 Din. Tako v Wolfovem, kakor v Schrejevem stanovanju so našli še različne stvari, ki izvirajo izbrkone od tatvin. Uvedena je obsežna preiskava, dočim so vse tri zločince izročili sodišču.

— m Pričet napadalci. Nedavno smo poročali, da je bil v noči od nedelje dne 22. sept. na cesti od Sv. Lenarta k Sv. Trojici napaden in izropan posestnik Vinko Kiki, katerega so še le drugi dan našli nezvestnega na cesti ter ga prepeljali v mariborsko bolnico. Bil je več dni v nezvesti in se je še le pred par dnevi za kratek čas prvič zavedel. Takrat je imenoval kot napadalca nekoga Oman Lorberja. Orožništvo, ki je bilo o tem takoj obveščeno, in na podlagi te izpovedbe izsledilo kot storilca nekoga Franca Jovšenaka, posestniškega sina v Sp. Porčiču in hlapca Alojzija Vežjaka, ki služi pri očetu prvo imenovanega. Oba sta bila izročena sodišču, vendar pa se nameravana konfrontacija ni mogla izvršiti, ker je Kiki med tem v bolnici umrl.

— m Ponovno svarilo prebivalstva. Kljub temu, da je vojska oblast že ponovno objavila, da je pomoči nevarno hoditi mimo skladišč municije v Bohovi pri Mariboru — ker se lahko pripeti, da stražnik, ki ima za to strog nalog, uporabiti orožje in zadene tudi kako nedolžno osebo — se še vedno dogajajo slučaj, da ljudje celo pomoči hodijo po poti, ki vodi mimo skladišča. Občinstvo v lastnem interesu opozarjamo, naj se pokori odredbam vojskih oblasti, da se tako prepreči morebitne nesreče in neprijetnosti.

Ženeva.

Dolga leta pred svetovno vojno in pred ustanovitvijo Društva narodov je bil z imenom Ženeve že zvezan eden prvih mednarodnih pojmov: Rdeči križ. Ženevski Rdeči križ že več kot pol stoletja stavlja v sredo bojnega meteža idejo človečnosti, idejo nečesa, kar stoji višje kot narodnost, kot država, idejo, ki stoji najvišje: ljubezen do svojega bližnjega. Rdeči križ je delo treh Ženevcev, ustanovili so ga Henri Dunant, Gustave Moynier in Louis Appia. Predstavlja princip, ki so ga sprejele vse vojskujoče se civilizirane države glede nevtralnosti ranjenca. Rdeči polumesec je njegova muslimanska podružnica.

Ko je stal Henri Dunant na solferskem bojnem polju in gledal vojno grozo, se mu je rodila misel na Rdeči križ, ki naj bi staval ranjenega vojaka v mednarodni kader, v prvega velikih mednarodnih kadrov.

In Društvo narodov s svojimi komitiji in pisarnami ni nič drugega kot sistem mednarodnih kadrov te vrste, ki se je naselil poleg prvega, kateri je imel velik uspeh in je kot definitivna institucija prešel v človeško družbo.

Predsednik Wilson, ki je bil očeh in prerok (a ne v svoji deželi!) Društva narodov, je nekaj časa omahoval v vprašanju mesta, kjer naj bi bil njegov sedež. Belgijski minister g. Paul Hymans, se je toplo zavzemal za Bruxelles, Francoz g. Aulard je, dobro poznavajoč učinkovitost časopisne propagande, spuščal v francoske dnevniške članke za člankom, v katerih je dokazoval, da je Pariz edini možni sedež za Društvo. Wilson je slednjič omahoval med Ženevo in Lozanom. Milejšu podnebje, mir in lepa lega Lozana sta mu zelo prijala, slednjič se je pa vendarle odločil za Ženevo in ta odločitev se nam dandanes zdi pravzaprav nekaj čisto naravnega. Predvsem že radi tega, ker je bil Wilson presbiterianec in je imel torej vero ene onih sekt, ki izhajajo iz Calvinia.

Iz stare, resne Calvinove Ženeve je nastala v 18. stoletju nenadoma evropska Ženeva, duševni kozmopolitizem, ki ga je morda pripravil finančni kozmopolitizem ženevskih bankirjev. Danes poleg Pariza morda ni na svetu bolj mednarodnega mesta kot je Ženeva, kar se tiče duševne elite, ki je v njem zbrana, posebno za časa zasedanja skupščine Društva narodov. A vsi ti misleci, diplomati in politiki, ki so prihiteli iz vseh koncev našega planeta, se počutijo prav domače med seboj, vsi so člani ene velike družine, ki se skušajo na vse načine približati se, spoznavati se in v večnem miru in procvitu srečno živeti drug poleg drugega.

Današnje prireditve v Ljubljani:

Kino Tivoli: Napoleon v Schönbrunnu. Kino Ideal: »Grbec iz Notre Dame«. Kino Matice: »Gösta Berling«.

Schicht

Pravo Schichtovo milo z znamko „Jelen“

je bilo, je in bo vedno ostalo najboljšje.

3137/1

Pri nakupu pazite na ime „Schicht“ in na znamko „Jelen“!

Predavanje o alkoholizmu.

V sredo zvečer je predaval v vseučiliški dvorani v Beogradu W. Yonson o prohibiciji v Ameriki. Predavanje je otvoril dr. Danić, ki je predstavil zbranim poslušalcem ameriškega gosta. V začetku svojega predavanja je Yonson naglašal, da ni prišel v Beograd z namenom propagirati idejo prohibicije alkohola, ker prepričava vsakemu človeku, da po svoji uvidenosti pije ali ne pije alkoholnih pijač. Predavatelj je prišel k nam, da pove, kako je prišlo v Ameriki do prohibicije in kakšen je njen vpliv na življenje Amerikancev. Vse Yonsonovo predavanje je bilo prepleteno z enostavnimi, toda zelo poučljivimi principi iz življenja. Ljudje vedno skušajo odstraniti posledice katerega zla, je dejal med drugim, nikoli pa ne iščejo vzrokov tega zla. Zgodilo se je, da je bilo na njegovem posvetu mnogo komarjev, ki so širili malarijo. Da se izogne temu zlu, je vprašal za nasvet, pa so mu dobri ljudje rekli, da naj pobije vse komarje ali da posevstvo drugemu v eksploatacijo ali pa, da se vsi ljudje izselijo iz tega kraja. Najel je ljudi, ki so izsušili močvirje in komarji so izginili. Tako so ravnali ljudje tudi z alkoholom. Poprej so vodili roditelji svojo dečo v kavarne in v Ameriki je bilo malo šol. Prepovedali so alkohol, in statistika dokazuje, da je mnogo več deč, ki hodi v šolo. Najbolj zanimivo je pa to, da so se začele te kavarne spreminjati v šole. Predno je vlada prepovedala alkoholne pijače, je bilo v Ameriki okrog 2000 privatnih sanatorijev in vsak dan je bilo v listih čitati, da v tem ali onem sanatoriju najuspešnejše lečijo alkoholike in umobolne. Danes je teh sanatorijev samo še 16, a tudi ti so obsojeni na smrt.

Yonson je videl v svojem mestu nekega Dana Salivaka, ki je bil pred prohibicijo škrbast, mršav in razcapan, vedno pijan, hranil se je samo z juho, dočim je njegov kavarnar stalno jedel pečenko. Ko se je čez leto dni povrnil iz Avstralije, je našel tega pijančaka lepo počesaneja in čedno oblečenega. Imel je umetne zobe in vsak dan je jedel pečenko, dočim je moral lastnik kavarne, kjer je mož dotlej popival, jesti samo juho.

Ameriški narod je po svoji volji uveljavil prohibicijo alkohola, on je iz lastnega nagiba obsodil ta strup na smrt. Prohibicija se je začela pri enem človeku, potem se je razširila na večje skupine, na mesta, pokrajine in slednjič na vso državo. Zakoni se odpravljajo in mogoče je, da bo nekoč odpravljen tudi ta zakon. Ali njegova eksistenca bo vselej druga, kajti pri zadnjih volitvah ni nobena stranka obetala »mokrega režima«. Zakoni se tudi kršijo, pa se lahko tudi tihotapl. Na Angleškem se prepovedano krasti, ali ta prepoved ni motila žeparjev, ki so ukradli predavatelju zlato uro, čim je prispel v London.

Koncem predavanja je Yonson ponovno izjavil, da ni prišel v Beograd v svrhu agitacije, in da se naš narod, če hoče, sam poprime prohibicije, ako pa ne, naj še nadalje nosi zle posledice. — Včeraj je Yonson odpotoval v Novi Sad, kjer predava o alkoholizmu v soboto, nakar odpotuje v Budimpešto.

Zakon o pobijanju draginje v Avstriji — odpravljen?

Avstrijska vlada pravkar pripravlja odpravo takozvanega zakona o pobijanju draginje, kar bo gotovo zanimalo naše gospodarske in pridobitne kroge. Pravijo, da so določila tega zakona zastarela z ozirom na stabilizacijo avstro-krone.

Na njegovo mesto nameravajo uvesti nova določila o oduševstvu, ki pojem besede »oduševstvo« zelo ekstenzivno interpretirajo in tudi zelo ostre kazni — celo ječo pri obortoma vrščem se oduševstvu — statuira. Najznejše določilo je pač ono, ki stavlja pod kazensko sankcijo popolnoma splošno vsak dogovor med podjetnika katerekoli vrste, ki ima namen cene blaga in del zvišati ali pa tudi le samo držati na gotovi višini. Pri tem pa ni treba, da je nastala posamezniku škoda; zadostuje, da se povzra cen ne da upravičiti z obče gospodarskega stališča.

Postava bo vsebovala tudi cel kup policijskih odredb, n. pr. glede označenja cen blaga v izlozih in drugih za vrednost blaga važnih okoliščin; glede definicije besede »potrebščina«, ki naj obsega vse, kar je potrebno za človeško življenje in pa za prehrano domačih živali, itd. Služila bi ravno sedaj zelo dobro zoper krušni kartel, ki dela prebivalstvu in vladi velike preglavice z vednim zvišanjem krušnih cen.

Pri nas velja še vedno predmetni zakon z dne 30. decembra 1921, ki je prav do r in bi popolnoma zadostoval, če bi se tuč primerno strogo izvajal. A ravno tu tiči zajec za grmom. Če »ebiraj tozadevne obsodbe v našem Uradnem listu, bo naša, da je bila obsojena ta ali ona kmetica, ta ali ona branjevka, ali ta li oni majhni trgo-

vec, obrtnik, radi opustitve označenja cen blaga ali radi katerega drugega malenkostnega prestopka. To je več ali manj vse.

Pravi krivci, »veliki« pa skoraj nikjer ne zadene kazni, ker ni — ovadb. Sodišče posluje na le podano ovadbo, bodisi zasebnih strank ali javnih organov. Da se poslednji čestokrat ne brigajo za stvar v oni meri, ki bi jo bilo želeli, — se ne da utajiti, dasi s tem ne maramo delati očitke ekskluzivnim oblastim. Smo pač mnenja, da bi bila ravno v teh stvareh na mestu najstrožja kontrola. Res je pa tudi, da naše občinstvo nima rado potov pri oblastvih in pri sodiščih ter v 99 od 100 slučajev rajše kako krivico utrpi, kakor pa da bi »dalo ovadbo.

Vsekako je pa dobro, da se pri nas ne misli na odpravo zakona o pobijanju draginje in brezvestne špekulacije, pri čemur bi polagali važnost na besedo »špekulacija«, kateri raj bi oblastve posvečala največjo pažnjo.

K ameriškim volitvam.

4. novembra bo ameriško ljudstvo volilo novega prezidenta in podpredsednika Združenih Držav obenem pa tudi večji del Kongresa. Kongres Združenih Držav, ki je federalna zakonodajna oblast, obstaja iz dveh skupin ali zbornic: poslanske zbornice (House of Representatives) in senata. Člani poslanske zbornice so izvoljeni na dve leti, senatorji pa na šest let; vsaki dve leti se izvoli nova tretjina senatorjev. Zato bodo volili letos oddali svoj glas za vse poslance in za tretjino senatorjev.

Čuden povaj ameriških volitev je ta, da se izvoli nova zbornica, ko je še stara vedno v veljavi. V Evropi je treba poprej razpustiti stari parlament, predno se smejo razpisati nove volitve. V Ameriki pa ostane stari Kongres v veljavi do 4. marca prihodnje leto, dočim se volitve za novi kongres vršijo štiri mesece poprej. Stari član Kongresa, ki propade na novembarskih volitvah, ostane še član Kongresa do prihodnjega 4. marca. Takega poraženega parlamentarca krstijo Amerikanci s slikovitim nadimkom »Lame duck« (hroma raca). House of Representatives obstaja iz 435 članov in Senat iz 96. Prvo zbornico imenujejo tudi »spodnja hiša« (Lower House) in drugo »zgornjo hišo« (Upper House). V poslanski zbornici je narod vsake države zastopan po razmerju prebivalstva; zato ima država New York neizmerno več zastopnikov v poslanski zbornici kot kakšna mala država n. pr. Maryland. V Senatu pa ima vsaka država enako moč ne glede na svojo površino ali prebivalstvo, kajti vsaka država ima po dva senatorja. Da je temu tako, se da razlagati iz zgodovine Združenih Držav; brez tega kompromisa bi ne bilo mogoče ustvariti zvezne konstitucije l. 1787, kajti male države so zahtevale enakopravnost.

Število članov poslanske zbornice se po tem Kongresu določa vsakih deset let, potem ko se dozna izid ljudskega štetja. Približno prihaja po en poslanec na vsakih 220.000 prebivalcev, ali vsaka država je upravičena do vsaj enega poslanca, tudi če nima toliko prebivalcev. Člani poslanske zbornice se volijo vsako drugo leto in sicer v sodih letih, 1924, 1926, 1928 itd. Vsaka štiri leta se torej kongresne volitve vrše istočasno s predsedniškimi volitvami, kot na pr. letos. Volitve, so kakor rečeno v vsaki državi v tork po prvem ponedeljku meseca novembra, tj. Election Day. Edina izjema je država Maine, kjer se kongresne volitve vrše drugega ponedeljka meseca septembra. Ako se vloži ugovor proti izvolitvi, zbornica sama določi, kdo je bil pravilno izvoljen, potem ko je eden izmed treh zborničnih volitvenih odsekov preiskal vso zadevo.

Poslanec mora biti državljan Združenih Držav vsaj tekom zadnjih sedmih let; star mora biti vsaj 25 let in njegovo redno bivališče mora biti v državi, ki jo zastopa. On ne sme biti istočasno uradni federalne vlade. Njegova plača znaša 7500 dolarjev na leto in plačujejo se mu potni stroški od doma do Washingtona in nazaj v razmerju 20 centov za vsako miljo. Dobiva tudi neko svoto za plačo svojega tajnika, pisarniške stroške in druge manjše stroške. Pred volitvami si vsaka stranka izbira svojega kandidata; imenovanje kandidatov se vrši potom primarnih volitev, pri katerih volilci izbirajo med različni kandidati, ali pa, kjer ni primarnih volitev, s tem, da strankina konvencija določi volilnega okraja postavi kandidata.

Število senatorjev se ne ravna po prebivalstvu; kajti najmanjša država ima enako zastopstvo v senatu kot največja. Država New York z 11 milijoni prebivalcev ima po prebivalstvu, ima po enega senatorja za vsakih 38.704 prebivalcev. Začetkom niso bili senatorji izvoljeni potom direktne glasovanja, marveč izbral jih je parlament vsake posamezne države. Leto 1913. pa je bila sprejeta sprememba h konstituciji, ki je uvedla direktno volitev za senatorje.

Senator mora biti vsaj 30 let star, državljan Združenih Držav vsaj tekom zadnjih 9 let in stanovati v državi, ki naj jo zastopa. Senator je izvoljen za dobo 6 let. Vsako drugo leto se izvoli tretjina senata. Letos bodo torej volitve le za 32 novih senatorjev. Kongres se shaja vsako leto v prvem ponedeljku meseca decembra. To pa ne pomeni, da se Kongres, izvoljen v novembru 1924, snide v decembru 1924. Novi kongres, ki bo letos izvoljen, stopi v veljavo šele 4. marca 1925 in se snide za svoje prvo »dolgo« zasedanje šele v prvem ponedeljku meseca decembra leta 1925. Predsednik ima pravico sklicati novi Kongres v izredno zasedanje še poprej. Prvo redno zasedanje Kongresa traja tako dolgo, dokler ni izčrpan ves dnevni red. Navadno se zaključuje zgodaj spomladi ali v ranem poletju. Imel pa smo že slučaje, da je zasedanje Kongresa trajalo od decembra do prihodnjega oktobra. Drugo zasedanje prihodnjega Kongresa začne v prvem ponedeljku mese-

ca decembra leta 1926 in bo trajalo do prihodnjega 4. marca. Tedaj nastopi Kongres, ki bo izvoljen leta 1926.

Vsaka zbornica Kongresa ima svojega predsednika in svoj pravilnik. Podpredsednik Združenih Držav je istočasno predsednik senata; on sme glasovati le v slučaju enakosti glasov. V slučaju njegove odsotnosti pa si senat sam izbere enega izmed svoje sredine za predsedovatelja. Predsednik poslanske zbornice se imenuje speaker. Njega izbere večina strank v tajni klubovi seji in zbornica potrdi izvolitev.

Obe sedajnji vešji stranki sta od leta 1855 naprej znani kot demokrati in republikanci. Poprej so bile politične stranke drugačne. Od tedaj je bilo 35 kongresnih volitev. 26 krat so republikanci imeli večino v senatu in 23 krat v poslanski zbornici. Demokrati so imeli večino v senatu 8 krat in v poslanski zbornici 12 krat. Nekoč je bilo po volitvah število republikancev in demokratov v senatu enako. Šestkrat se je zgodilo, da je bil senat »republikanski« in poslanska zbornica istočasno »demokratska«; trikrat je bilo to razmerje narobe.

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA:

Začetek ob 8. uri zvečer.

Petek, 3. oktobra: Moč teme. Red B. Nedelja, 5. okt.: Cyrano de Bergerac. Izv. Ponedeljek, 6. oktobra: Paglavka. Red C.

OPERA:

Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Sobota, 4. oktobra: Majska noč. Izven. Nedelja, 5. oktobra: Cavalleria Rusticana in V vodnjaku. Izven.

Torek, 7. oktobra: Majska noč. Red D.

★ ★ ★

— Jubilej Branislava Nušića. V Beogradu praznuje 6. t. m. 60letnico rojstva znani srbski pisatelj in književnik Branislav Nušić. Poseben odbor namerava proslaviti njegov jubilej na svečan način. Predsednik odbora je univ. prof. dr. Jovan Cvijić, predsednik Akademije znanosti. Tudi po ostalih krajih naše države bodo praznovali Nušićev jubilej. V Skopju 11. t. m., v Novem Sadu 13., v Sarajevu 15., v Osijeku 17., v Zagrebu 19., v Ljubljani 20., v Mariboru 21. in v Splitu 27. t. m. Odbor je izdal Nušićevo avtobiografijo, ki je pisana v humorističnem slogu.

Glasbeni vestnik.

— Opera. Otvoritevna predstava sezone je dala »Carsko nevesto« pod taktirko G. Balatke v še znani nam za sedbi lanske sezone in počitniške medsezone. Prav z veseljem sem poslušal zopet gg. Popova in Betetta. G. Burja je postal nekam korajžnejši, kar me prav veseli, morda doživimo nad njim še več dopadajenja. Ostale moške vloge niso bogve kako odlično zasedene. Pa o tem sem svojčas že govoril. Narodnišča izmed ženskih vlog je bila brezdvomno g. Thierry-Kavčnikova. V petju kot igri vzorna. Tudi gdč. Rozumova izboljšuje svoj izgovor. Ga. Smolenska bo menda še dolgo prehlajena. Niso bile napačne Ropasova in druge. Zbor je v večnem boju z dirigentovo taktirko, a se proti koncu z njo le pomiri. Orkester je bil prav dostojen, oprema, kot vselej, lepa. —č.

— Spored klavirskega koncerta planista Borovskega, ki se vrši danes zvečer ob 8. uri v Unionski dvorani ima prav za prav tri dele: v prvem delu je zastopana nemška klasična klavirska skladba po Bachu in Schumannu. Drugi del tvori romanska glasba in sicer angleška in francoska, v tretjem delu pa nam pokaže umetnik z vsem svojim talentom 4 zastopnike ruske moderne muzike. Ravno ta del izvaja umetnik z največjo popolnostjo in zadnje zagrebške kritike zaznamujejo višek večera v izvajanju Ruskega karnevala. Za koncert je še dovolj vstopnic in se dobivajo iste celi dan v Matični knjižnici, zvečer pa pred koncertno dvorano. 73/n

— Prva operna premijera v Narodnem gledališču v Ljubljani je Rimski Korsakov operi »Majaka noč«. Komponirana je bila leta 1880. in njena prva vprizoritev je bila v Moskvi. Dejanje se vrši v Ukrajini; libreto je posnet po neki Gogolovi pripovedki. »Majaka noč« je ruski »Sen kresne noči«, ter se v njej vrste lirčne, komične in fantastične anovi. Opero dirigira g. Balatka, režira pa g. Putjata. O zasedbi vlog in vsebini jutri. 72/n

— Rimski-Korsakov: »Majaka noč« opera v treh dejanjih koje premijera se vrši danes v soboto zvečer ima sledečo vsebino: I. dejanje. Pred Hanino hišo igrajo fantje in dekleta »prosja«. Ko se razidejo, pride Levko županov sin, Hanin fant pod okno in ji poje ljubavno pesem. Hana se prikaže med vrati. Levko li razodene, da mu oče zabranjuje poroko. Na Hanino prošnjo poje Levko zgodbo o hčerki kozakeškega stolnika in o hudi mačehi — veščici. Zbor deklet nastopi v daljavi in poje binkoštno pesem. Vinjeni Palenik nastopi in poskuša na radost plesalk zaplesati hopak. Ne najde svoje hiše. Dekleta ga vlečejo k županovi hiši. Župan se prikaže pod Haninim oknom, jo kliče in se ji bahaško hlmi. (Zgodba o carici Jekaterini). Hana ga podi od okna. Levko pride in spozna očeta. Najame fante, da se norčujejo iz starega ljubimca in poje zabadljivo na župana in pisarja. — II. dejanje. I. slika. V županovi hiši. Župan, žganjar in svakinja se menijo, kdaj bodo začeli žganje kuhati. V hišo se zaleti pijani Kalenik in misleč, da je doma, se zlekne za peč in zaspi. Župan se jezi, kar prileti v sobo kamen. Pod oknom se oglaš fantovska pesem zabadljivo. Župan plane iz hiše in prileče v sobo zakrinkanega Levka. V sled prepriha ugasne luč in Levko se zmuze na prosto. Župan misleč, da je Levko, sgrabi

svakinjo in jo zapre v shrambo. Pisar pride. Župan mu hoče pokazati zlikovca in spozna svakinjo. II. slika. Pri žganjarjevi hiši lesena zgradba. Župan in pisar gledata skozi špranjo v kolibo. Misleč, da je notri hudič, hočeta zažgati barako. Začudena spoznata svakinjo, ki župana ozmerja, da je kaj. Občinski stražniki privedejo vinjenega Kalenika. Župan ga spozna in zaprosi stražnika, naj iščejo zločince. III. dejanje. Ukrajinska noč ob bregu jezera. Levko poje in se spremlja na panduri. Zbor Rusalk nastopi. Levko jim igra, one plešejo. Kraljica Rusalka ga prosi, naj ji poišče večjo — zlobno mačeho. Levko jo spozna. Vse planejo po njej in se potopijo v jezero. Rešena kraljica Rusalka da Levku za zahvalo pismo na očeta, da bo privolil v poroko s Hano. Župan nastopi s pisarjem in stražniki, ter hoče Levka svezati. Levko pokaže pismo od komisarija z ukazom, da mora takoj privoliti v zakon. Stari se osramočeno uda in privoli. Hana pride — zaključni zbor.

Tekma v nogometu

— Ilirija : telovadci Sokola I. — v nedeljo 5. oktobra. — Začetek ob štirih popoldne.

Sokolstvo.

— Sokolski Tabor. Nova sokolska zgradba šele sedaj kaže svoje približno lice. Krita je z leseno stropo, preko katere pride v bližnjih dneh počevina. V notranjosti se gradijo kanali in postavljajo ločilne stene, da se stavba lahko čez zimo preuši. Mnogo nejevolje je že vzbudilo prepočasno napredovanje. Želja vsch, ki bodo stavbo uporabljali je opravičena, da morejo čim prej v nove prostore. Vadiateljski zbor kliče na pomoč, ker vse kaže, da bo Sokol I. ostal čez zimo na cesti. Po novih naredbah odjažajo šolske prostore v uporabo samo višje šolske oblasti. Ljudskošolsko telovadnico na Ledini je doslej uporabljala izključno Sokol I., za letošnjo zimo so gospodje v občini lepo igro aranžirali: poteza se za uporabo telovadnice na Ledini okrog osem novih organizacij, ki pa vse skupaj nimajo 100 aktivnega članstva. — Prihajajo mrzli večeri in Sokol I. a svojimi 500 telovadskimi člani čaka na cesti — boljših časov.

— V nedeljo se vrši na igrišču Ilirije zanimiva tekma med Sokolom I. in old boys Ilirije. Pričakovati je ostrega boja, kajti kolikor Ilirijanci tehnično boljše obvladujejo žogo, toliko so Sokoli fizično na boljšem. Postava Ilirije še ni sestavljena; nastopijo pa znani igralci, kakor Pelan v goalu (nesmrtni renomé), Kavšek (14letni reprezentančni branilec Slovenije), Pretnar (bije žogo z obema nogama), dr. Majcen (ima smrtni šut), Deržaj (star gardiat), Betetto (obvladuje vse finese modernega nogometa) itd.

Iliriska Krajina.

— Odlikovanje. Učitelj Leopold Paljak, vodja kmetijske nadaljevalne šole v Lokah pri Ajdovščini, je dobil od ministrstva za narodno gospodarstvo priznanje s pohvalo za uspešno delovanje v kmetijskem pouku. — Tečaj za drugorodne učitelje v Vidmu je bil te dni zaključen. Šolski skrbnik Reina je v svojem zaključnem govoru naglašal, da ni res, da bi bil cilj propagande, katero vzdržuje, raznarodovanje, marveč da samo zasleduje to, da bi znali slovenski otroci tako dobro italijansko, kakor znajo svoj jezik. Naglašal je tudi, da ni res, da bodo slovenski učitelji odpušteni, marveč da Gentilejeva šolska reforma skrbi enako za interese vseh učiteljev. Ako bodo vršili svojo dolžnost brez presodkov, bodo deležni vse gnotne in moralne podpore. Bomo videli, kako bodo govorila nadaljna dejanja.

— Pred poroto v Trstu sta sedela dva mlada človeka, Henrik Žerjal in Alojzij Kosič, oba iz Piliskovce. Prvi je obtožen, da je umoril kmeta Andreja Rebulu, da je streljal proti hiši Mihe Peterlina, da je zažgal njegovo hišo; Kosič pa je bil obtožen, da je bil soudeležen pri umoru Rebulu in pri požigu Petelinove hiše. Henrik Žerjal je rad videl Petelinovo hčer Ivanka. Poleti 1922. se je ž njó sprl in nato je dobila nekega dne pismo, v katerem ji je pretil s smrtjo. Potem je prišel v gostilno in rekel, da umori njo in še stariše. Ponoči je bilo oddanih več strelcov proti hiši. Drugi dan je opozoril kmet Rebulu Žerjala in Kosiča, naj nikar ne streljata več. Pri tej priliki je Žerjal zadel Rebulu s strelom iz puške naravnost v glavo. V noči od 11. na 12. julija je zgorela Petelinova hiša. Škode je 60.000 lir.

Izpred sodišča.

— Sitneč. Janez Erjavce iz Velike Preške se je napil žganja v sosedni vasi in je kolovratil po cesti skozi gozd proti domu. Na poti je srečal Marjito Tomčevico in ji je začel nagajati. Iz šale je prišla resnica in pijanec je pograbil ženo za pas in jo vrgel ob tla. Ker pa je ona silno krčičala, se je sitneč prestrašil in je pobegnil. Obsojen je bil radi svoje nasilnosti, in pa le z ozirom na to, da so mu sodniki verjeli, da je bil res pijan, samo na tri tedne zaporu in bo moral plačati vse stroške, Marjiti Tomčevi pa 300 Din za strah.

— Za mleko sta se pripravila že dalj časa posestnik Franc Cerar po domače Huderinov iz Soteske pri Brdu in njegova mati Terezija, ki živi v hiši kot užitarica. Oba sta precej huda. Žena jezica in huda na mlado gospodinjico, on pa tudi huje jeze in se ne pusti »komandirati od ta stare«. Pri nekem sporu je pograbila huda žena krompir iz lonca in ga vrgla v siva. Tudi on je nekaj pograbil in vrgel v mater. Poškodoval jo je težko na očesu, tako, da je žena skoraj oslepla. Pri obravnavi je vtrajal pri svoji trditvi, da je vrgel v mater isti krompir, katerega mu je vrgla mati dasi je zelo neverjetno, da bi mogel s kuhanim krompirjem napraviti tako težko poškodbo

in je tudi zdravnik ugotovil, da je bila ženska poškodovana s trdim predmetom. Ker je bil sin že večkrat kaznovan radi nasilstva, mati je povedala, da jo je hotel pred 2 leti zadaviti, enkrat pa jo je napadel celo s sekuro in mu je žena težko ušla iz bli obsojen na 14 dni ječe in bo moral plačati mater precejšnjo odškodnino in pa vse stroške.

— Hrvaške pesmi so peli delavci v ljubavski gostilni na Uncu. To pa ni bilo vseh domačim fantom in ko so delavci odšli, so jih napadli. Pri tem pretepu je potožil Ludovik Jernejčič nož in je sunil Antuna Kržišnika v pleča in ga je težko poškodoval. Obsojen je bil ta junak z nožem, ki je seveda pred sodiščem stisnil rep, radi »vojega junaštva na 6 tednov ječe in bo plačal poleg tega za svoje junaštvo precejšnjo holstnino in pa vse stroške.

— Čuden konec je imela obravnava proti elektriku Albertu Pušlju iz Javornika na Gorenjskem. Napadel je občinskega redarja in mu strgal sabljo ter ga precej poškodoval. Pri obravnavi se je ugotovilo, da je občinski redar, ki je bil glavna priča med tem umrl, obtoženi Albert Pušlj pa je skočil pod vlak in tako je ostala ta zadeva nerešena na tem svetu.

Turistika in sport.

— Nogometna tekma Ilirija old boys : Sokol I. se vrši v nedeljo 5. t. m. ob 16. uri na sportnem prostoru Ilirije pred dr. kolodvorom v korist sokolskega doma na Taboru. Ilirsko moštvo bo sestavljeno iz starejših nogometašev, ki so še pred kratkim aktivno nastopali in ki so vsaj deloma še v stanu svojim mlajšim naslednikom v I. moštvo marsikaj pokazati. Za nasprotnike bodo imeli »stari dečki« telovadce prvega, ki so v treningu tudi za nogomet razvijali znameniti talent in velike sposobnosti. — Pred prodajo vstopnic sta prevzeli td. J. Gorec Dunajska cesta in A. Turk, Prešernova ul. 71/n

— Uruguay : Argentina I. t. m. Tekma Uruguay : Argentina, ki se je vršila pretekli teden v Montevideo je končala enodolčno 1:1. Goal za Uruguay je zabil Urdinara, za Argentinijo je scortal Tarascone. Izri je prisostvovalo 35.000 gledalcev.

— V nedeljo se v Pragi srečata Slavija in Sparta, na Dunaju Amateure in Vienna. Amateuri so izgubili tri dobre igralce, tako brata Konrad in Schafferja ter imajo malo izgleda, da odločijo prvenstveno tekmo zase.

— Nogometna tekma v korist Tabora. V korist sokolskega doma na Taboru se vrši v nedeljo dne 5. t. m. ob 16. uri na sportnem prostoru S. K. Ilirije ob Celovški cesti nogometna tekma med old boysom Ilirije in nogometnim moštvom Sokola I. Na eni strani nastopijo prvi slovenski nogometaši bližnje preteklosti, na drugi strani telovadci : prvaki, ki so pokazali prvenstvene vrline tudi v nogometnem treningu. Tekma bo našla med ljubljanskim občinstvom gotovo mnogo odziva. — Pred prodajo vstopnic sta prevzeli trvdki A. Turk, Prešernova ulica in J. Gorec, Dunajska cesta.

— S. K. Jadran igra v nedeljo 5. t. m. prvenstveno tekmo s S. K. Primorjem. Klub je dosegel v prvenstvenih tekmah proti S. K. Celju 5 : 2 in Hermesu 2 : 1 zmagovita rezultata in se nahaja po prvenstveni tabeli I. razreda Slovenije za sedaj na II. mestu. Izgubil je dosedaj edino tekmo proti prvaku Iliriji z 0 : 2, kar znači jako časten rezultat. Tudi S. K. Primorje, ki se nahaja momentoma v najboljši formi in ima v moštvi nekaj reprezentativnih igralcev, bo skušalo doseči kar najčastnejši rezultat Tekma ne bo zaostajala za nobeno mednarodno tekmo in bo sportni publik nudi la lep sportni užitek. Začetek tekme je točno ob 16. uri, predtekma rezerv pa ob 14.30 in to na igrišču S. K. Primorja. 74/n

— Házena — Viktorija (Zagreb) : Ilirija. V nedeljo dne 5. t. m. ob 14. se vrši na igrišču Ilirije rokometna tekma ženskih družin zagrebške Viktorije in ljubljanske Ilirije. Prireditev obeta zanimiv sport; za našo házeno bo nastop proti izvršni zagrebški družini najtežja letošnja preizkušnja. Viktorija velja za eno prvih házenskih družin Zagreba; v jesenskih prvenstvenih tekmah ni izgubila niti ene igre; pretečeno nedeljo je zmagala nad Vesno z 1 : 0. Házena Ilirije ima prvenstvo Slovenije. 70/n

— Slovensko planinsko društvo naznanja, da so odprte sledeče kočje, oziroma postojanke: 1) Hotel Zlatorog ob Bohinjskem jezeru, 2) hotel Sv. Janez ob Bohinjskem jezeru, 3) Valvazorjeva kočja pod Stolom, 4) kočja na Veliki Planini, 5) kočja v Kamniški Bistrici, 6) Piskrnkovo zavetišče v Logarski dolini. — Osrednji odbor SPD.

Razgled po slovenskem svetu.

— Sienkivčeva proslava v Poljakih in Cehih. V okt. prepelejo iz Švice v Varšavo telesne ostanke genialnega poljskega pisatelja Henrika Sienkivčeva in tamkaj definitivno položijo v grob katedrale sv. Jana. Ves polski narod se pripravlja na prelepo proslavo in vsa poljska dežela se tedaj spomni svojega velikega sina. A tudi v bratih Cehih se bo dostojno proslavil Sienkivčev spomin. V ta namen se je v Pragi osnoval odbor, ki bo priredil spominski matinee Husova ljudska univerza, delavske šole ter druge kulturne in vzgojevalne korporacije se udeležijo Sienkivčeve proslave. Prodajalnice knjig bodo okrasile svoje izlozbe s Sienkivčevimi deli. V Plzinu vodi celo akcijo v proslavo slavnega slovenskega pisatelja Kolo Polski.

— Krasen avtomobil gospoda višjega proletarca. V vili sovjetskega poslanstva pod Riegrgovim parkom v Pragi se je ustavil avtomobil z rdečo zastavico. Avtomobil je last Antonova, sovjetskega boljševiškega zastopnika v CSR ter je tako slajno opremljen, da so okoli stoječi ljudje kar strmeli vanj. Ta sovjetski dostojanstvenik ima najelegantnejši avto v vsej Pragi. Tako so si znali ti oberproletarji na Ruskem lepo urediti. A če ima njih poslanik tako lepo, kaj šele g. Sobelsohn in tovaršiki?

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 3. oktobra 1924.

Vera in politika.

Na javnem shodu HRSS v Krašcu je posvetil Stjepan Radik temu problemu nastopno ostro, a, priznati moramo, tudi objektivno in stvarno kritiko:

»Krščanstvo ni vera strahu, nego notranje ljubezni in spoznanja božje istine. Evo seljaška stranka in verska organizacija, pa se pri nas nič ne dela iz strahu, niti za nagrado. Na čevago zapoved bi vas prišlo nad deset tisoč po tem deževnem in hladnem vremenu? In kakšen strah ali kakšne obljube bi morale biti, ki bi vas zbale s tolikimi prapori, z vsemi temi konjenicami, s tolikimi orkestri, v tem svečanem razpoloženju in neustrašnem republikanskem duhu? Vi vsi veste obenem z mano, da je treba samo badakom dokazovati, da je Bog. Vi vsi vidite in spoznavate na vsakem koraku božje čudeže. Zdej jeseni je priroda polna teh čudežev, polna jih je vedno. Vsaki grozd je čudo. Te bujne livade in te goste šume, vse te velike spremembe in ves ta dozdevni nered, ki je v resnici najlepši red, je neprestano čudo, ki govori našemu umu, še bolj pa našemu srcu, da je Bog.

Vero verujemo. Boga molimo, popa pa prosjamo. Če je služabnik božji, živio, če je vrazil, doli z njim! Rekel sem vam že, da nam popi politično ne morejo škoditi, ne dovolimo pa, da bi nas sramotili, ali da bi bilo pri nas kmalu tako, kakor je na Kranjskem, kjer popi vprašajo ženo v spovednici, katere liste čita njen mož, ali kateri stranki pripada, in če to ni popovska stranka, tedaj ji pravi, da ni več njegova (moževa) žena in ji pove to na tako nizkoten način, da tu ne morem niti ponoviti. To je, vidite, največji grh proti svetemu duhu, proti vsemu našemu napredku in mi Hrvati tega ne dovolimo, ker nečemo biti druga Kranjska. Vsaka duša ima svojo ravno pot k Bogu. In po vsako dušo pridejo božji angeli, ali v nebo je ne vodijo nobeni popovski mešetariji. Duhovniki, zlasti škofje, so voditelji vere in mi jih kot take poslušamo v cerkvi, pa tudi izven cerkve. Ali kadar vlačijo vero v politiko in to še s takšno pogansko politiko osvete, krvi, oholosti in požrečnosti, tedaj niso učitelji, nego rušitelji vere in cerkve.

Slovenski klerikalci so že zacvilili, kakor mačka, ki ji stopi okovani čevlji na rep. V »Slovincu« vidimo danes dve sliki. Prva kaže zaprašeno uniformo, ki so jo preluknjali moli in ki smrdi po naftalinu tako, da je noče nihče kupiti. Vsi med staro šaro z napisom »SLS«. Druga slika kaže sestradano ilico, ki je stisnila rep med noge, ogleduje kisljo grozdič in meni sama pri sebi: »Če Hrvati nočejo biti »druga Kranjska«, svobodno jim, nihče jih v to ne sili! Gospodu Radiću sporočamo samo, da mu njegove Hrvatske prav niti ne zavidamo, da pa smo s svojo Kranjsko popolnoma zadovoljni in bomo še bolj, ko dobimo avtonomijo Slovenije in da prav nič na to ne mislimo, da bi zamenjali kdaj svojo Slovenijo z Radićevo Hrvatsko.« Ta druga slika je naravnost za bogove. Glavobol, nahod in kurja podagra, prav nič drugega. Kdor se hoče ovekovčiti, naj naslika moža v črnom taljarju s škupulirjem okrog vratu in rožnimvencem v drhtečih rokav. Nos naj sega od katoliške tiskarne do ministrskega stolčka v Beogradu. Na debelem koncu tega podaljšane nosu naj napiše »polom« in slika bo popolna.

★ ★ ★

— Imenovanja v železniški službi. Na predlog prometnega ministra je kralj podpisal ukaze o upokojitvi oziroma imenovanju železniških uradnikov. Dosedanj ravnatelj ljubljanske direkcije državnih železnic dr. Borko je predstavljen kot ravnatelj rečne plovbe v Beogradu, na njegovo mesto je imenovan upokojeni ravnatelj drž. železnice Andrej Vrečko. Načelnik strojnega oddelka v glavnem ravnateljstvu drž. železnice Pavlovič je upokojen. — Ravnatelj pri zagrebški direkciji Jovanović je imenovan za načelnika prometnocomercialnega oddelka v prometnem ministrstvu. Na njegovo mesto v Zagrebu je imenovan inž. Kostial. Pomočnik ravnatelj drž. železnice v Skoplju inž. Gjurič je določen za pomočnika ravnatelja rečne plovbe. Dosedanj instruktor pri ljubljanskem ravnateljstvu Repić je imenovan za ravnatelja železničarske šole v Beogradu.

— Sodnijska imenovanja. V ministarstvu pravde je sestavljen ukaz, s katerim se imenujeta za višja sodna svetnika g. Janko Guzelj v Mariboru in g. Josip Janša v Ljubljani.

— Velikodušen dar invalidom. Znan ameriški milijonar Petrinovič, ki je žrtvoval velike vsote za jugoslovensko gibanje med vojno, je daroval invalidskemu združenju 200.000 dinarjev.

— Brzojavni protesti proti odstranitvi višjega šolskega nadzornika E. Gangla. Na predsednika vlade in na glavni odbor UJU

so dosle povodom odstranitve E. Gangla protestne borbojavke poverjenosti in vseh okrajnih učiteljskih društev iz Slovenije. Hrvatsko učitelstvo je protestiralo potom svojega poverjenika UJU imenom 1960 članov, dalmatinsko imenom 763 članov.

— Imenovanja središolskih profesorjev. Imenovani so: za profesorje na drž. gimnaziji v Mariboru Gregorij Herce, profesor na realni gimnaziji v Novem mestu; za profesorja na sistemiziranem mestu istega zavoda dr. Franc Mišič, profesor brez stalnega mesta na istem zavodu; za profesorja na državni realni v Ljubljani dr. Martin Gorjanc, prof. na gimnaziji v Novem mestu; za profesorja na državni realni gimnaziji v Celju dr. Karel Pirjevec, profesor brez stalnega mesta na državni trgovski akademiji v Ljubljani; za stalnega vadniškega učitelja na sistemiziranem mestu na državnem moškem učiteljsku v Ljubljani Ernest Širca in za profesorja na l. državni gimnaziji v Ljubljani dr. Ivan Pregelj, gimnazijski profesor v Kranju.

— Začasno so nehali lagati. »Ljudski Tednik« piše: »Vstop članov Jugoslovenskega kluba v vlado je znatno pripomogel k moralnemu poboljšanju časopisa SLS. To časopisje ne laže več, da se bodo slovenski vojaki vrnili iz Makedonije domov, kadar bo SLS na vladi! To časopisje ne laže več, da se bodo znižali ali pa celo odpravili davki, kadar bo SLS na vladi! Nič več ne laže, da bo dobila Slovenija čez noč avtonomijo, ko bo SLS na vladi, — da se bosta cedila med in mleko v slovensko grlo, ako bo 21 poslanec SLS vleklo 6900 Din na dan tudi takrat, kadar narodna skupščina ne zaseda. Kako naj se cedita mleko in med, ako poziva n. pr. vlada izmuzgano slovensko prebivalstvo, naj prisloži k darovi na pomoč ponesrečencem v polhograjski katastrofi, slovenski ministri, ki imajo vsak okoli 40.000 Din na mesec plače na račun ljudskih žuljev, pa ne prispevajo niti enega kovača, niti ne poskrbe za zadostno podporo iz javnih državnih sredstev? Za sedaj je vse dobro tako, kakor je. Glavno je, da so gospodje v vladi.

— Zdravniški dnevi v Zagrebu. V ponedeljek 20. oktobra se začne v Zagrebu vrsta zdravniških prireditelj, ki se jih bodo udeležili zdravniki iz cele naše kraljevine. Poleg strogo znanstvenih vprašanj se bodo obravnavale na stankih tudi stanovske zadeve, ki postajajo v zadnjih časih vedno bolj pereče. Središče prireditelj bo proslava petdesetletnice hrvatskega zdravniškega društva »Zbora liječnika Hrvatske, Slavonije i Medlimurja«. Hrvatski zdravniki pridejo to historično slavnost v velikem stilu, primerno pomenu, katerega je imel »Zbor« za napredek medicinske znanosti, za ustvaritev odlične javne zdravstvene uprave in predvsem za splošno hrvatskega narodnega zdravja. Za medicinski kongres je že doslej prijavljenih okoli 40 predavaj, obravnavajočih važna vprašanja sodobne medicine. Skupna organizacija vseh zdravnikov naše države »Jugoslovensko lekarsko društvo«, bo v istih dneh imelo v Zagrebu redni letni občni zbor, na katerem se bo podal račun o delovanju v preteklem letu in na katerem se bo obravnavala tema »Zaštita rada i lekarja«. Slovenski zdravniki pohite v obilnem številu v Zagreb, da izkažejo čast hrvatskemu društvu in da se udeležijo znanstvenih in stanovskih razprav. Prijava sprejema »Slovensko zdravniško društvo« v ljubljani, ženska bolnica.

— Grške industrijske korporacije so se obrnile do našega trgovskega ministrstva, da bi prišle v stik z našo lesno industrij. Poleg navadnega se išče zlasti gradbeni les.

— O upravi na državnem posestvu Belje so prihajale zopet pritožbe o nerednostih in nepravilnostih. Finančno ministrstvo je imenovalo komisijo, ki pregleda delovanje uprave in poda poročilo o sedanjem stanju gospodarstva. Načeloval bo tej komisiji, kakor poročajo iz Beograda, bivši minister in bivši upravitelj Belja — g. Kristan.

— Okružna skupščina v Nišu, ki se je vršila te dni in katere so se udeležili zastopniki še iz leta 1910, je okružni proračun za prihodnje leto zvišala dvakratno, tako da znaša okoli deset in pol milijona. Za upravo gre komaj dvajset del, vse drugo je ljudstvo v prid neposredno. Za osnovne šole je določena svota 800.000 Din, za dom učiteljskega združenja 50.000 Din, za narodne knjižnice 45.000 Din, za pomoč siromašnim učencem 6000 Din. Za gledališče v Nišu se določa svota 250.000 Din, za novo žensko gimnazijo v Nišu 800.000 Din. Za promet, posebno za gradbo Zaplanske železnice, je sprejeta svota 1.500.000 Din. Za železnico je vlada okrga dala koncesijo. — Klerikalci pa pišejo, da Srbi nimajo nikakega smisla za napredek in prosveto. Kolikokrat je to že zatrdil »Slovenec«. Potem pa, ali ni to lepo avtonomno delovanje?

— Velika redukcija bančnega uradništva se je izvršila zopet na Dunaju in v Budimpešti. Tudi v Jugoslaviji je bilo nekaj odpuštitev v zadnjem času, toda le v mali meri.

— Trirazredna trgovska gimnazijna nadaljevalna šola v Kranju. Vpisovanje učencev in učenk za šolsko leto 1924/25 se vrši v nedeljo dne 5. tm. od 8. do 11. ure v pisarni šolskega upravitelja. Novo vstopilvi učenci se morajo zglastiti s svojimi šefi oz. njih namestniki, ter prinesli s seboj odpustnico in učno pogodbo, dosedanj učenci in učenke lahko pridejo sami z zadnjim šolskim spričevalom. V šolo se sprejmejo tudi privatniki, ki zvedo pogoje pri šolskem upravitelju. Z ozirom na ugodno železniško zvezo in vozne olajšave (dij. vozni listi) se priporoča, da posejajo tudi zunanji trgovski učenci in učenke, predvsem oni iz Skofje Loke in Tržiča.

— Trgovce s sadjem in ljubitelje sadjarstva opozarjamo še enkrat na sadno razstavo, združeno s sadnim sejmom, ki jo priredi podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva za kamniški okraj od 3. do 7. t.

m. pri Kristofu v Kamniku. — Iste dne popoldne ob pol 4 uri ima strokovno predavanje o sadjarstvu višji sadjarski nadzornik g. M. Humek in sicer v Kamniškem domu. — Ker je železniška zveza ugodna, pričakuemo obilne udeležbe.

— Uspeh slovenskega kiparja. Na štaterski rojak g. Ivan Zaborar se mudi v Poljčanah kot gost prezidenta češkoslovaške republike Masaryka, kjer portretira velikega slovenskega državljana. Čestitamo našemu rojaku!

— Smrtina kosa. V Mengšu je umrla danes v 74 letu njene starosti ga. Marija Jentčič rojena Podrekar. Pokojnica je bila ena tistih plemenitih slovenskih mater, ki jim je skrb za domače ognjišče prva dolžnost. Splošno priljubljena in spoštovana zapuška svoje, ki jo ohranilo v najlepšem spominu. Pogreb bo v nedeljo ob 9 dop. — V Skofji Loki je umrl danes lekarnar mr. ph. Ervin Burdych. Pokojnik je užival v mestu in okolici splošen ugled. Pogreb bo v nedeljo ob pol 17. popoldne. Prizadetim rodbinam naše iskreno sožalje!

— Vest o raznarodovanju v Dalmaciji v št. 225. treba popraviti tako, da trditve drugega dela glede Trsta, vtihotapljenje italijanskega duha in tuje govornice odpadejo kot neutemeljene. Glede Dalmacije pa približujemo tole: Dr. Zdenka Haskova opisuje v »Československi Republik« svoje potovanje iz Trsta do Šibenika na parniku »Srbine« in piše med drugim: »Potniki na parniku se zblížujejo in zabavajo. V prvem razredu se govori mnogo italijansko. Tudi kapitani govore mnogo italijansko in ves personal, čeprav so vsi Jugoslovenci. Ne vem, kako je setavljena ta družba »Jadranske plovnice«, kateri pripada »Srbina«, ali silala sem, kako se v njej govori večinoma italijansko in tudi v njeni pisarni v Trstu smo se mogli dogovoriti samo italijansko ali nemško. Zdi se mi, da bo trajalo še dolgo časa predno bo Jadransko morje slovensko. Zadnji čas pač je, da se prizadeje Dalmatinci poslužujejo svojega lepega domačega jezika in odrečejo italijanski, kakor je tudi zadnji čas za Hrvate in tudi za nekatere Slovence, da nehajo švačkariti. Govorimo svoj jezik povzadi, ob vsaki priliki, ponosno in zavestno.

— Tarifni boj med Barošem in Reko. V tržaškem »Piccolo dela Sera« piše Depoli, ki je vodil reško vlado pred aneksijo, glede trgovskega prometa v reški luki, da je to najvažnejše vprašanje med Italijo in Jugoslavijo glede na konferenco v Benetkah. Depoli zahteva da se mora to vprašanje nemudoma rešiti in sicer v prilog Italije, kakor se pač rešujejo vsa sporna vprašanja med našo in sosedno italijansko državo. Depoli izjavi, da bo rimski sporazum učinkovit samo tedaj, ako ne pride do tarifne borbe med Reko in Barošem, katere borba pa se že opaža. Konkurenca baroševske luke preti uničiti olupšave, katere daje Jugoslavija za trgovski promet med Jadranom in Zagrebom. Depoli dostavlja še hinavsko, da ne gre za okrnjenje jugoslovenskih pravic, ampak samo za nedolžen sporazum med Italijo in Jugoslavijo. V resnici pa zahtevajo Italijani nekaj gorostanskega, namreč da bi naša vlada opustila za Baroš in Sušak vse tarifne ugodnosti in bi nastala tarifna pariteta med našo in reško luko. Doslej v resnici ni govora o taki konkurenci in o nikakih ugodnostih za Baroš in Sušak. Italijansko stremljenje gre za to, da bi Italijanska Reka mogla uspešno konkurirati Barošu in uti naš pomorski promet, hoteč pritegniti na Reko tudi zaledno trgovino. Ni dosti, da se si osigurati povoljne tarife za tranzit preko naše države, marveč iščejo sedaj še tarifne ugodnosti, ko gre za promet z našim zaledjem! Italijanske zahteve se v Benetkah ne smejo uresničiti!

— Ciklon na morju. Kakor javljajo dalmatinski listi, je divjal 29. septembra na Jadranskem morju strahovit ciklon. Nedelež od Gruža se je potopila neka italijanska jadrnica. Trije možje posadke so utonili, dočim se je kapitan rešil.

— Na nezaposlenost v Avstriji opozarja tudi zunanje ministrstvo, na katerega se je obrnila dunajska vlada s prošnjo, naj se opozori delavstvo, da ne odhaja v Avstrijo na delo, dokler ga se domačim ljudem primanjkuje in bi tam ostali praznih rok v breme našim konzulatom.

— Madžarski industrijski se izrekel željo, da bi radi posetili Jugoslavijo ter prišli v vsa glavna središča. Poset se izvrši najbrže koncem oktobra.

— Moderno klavirsko so zgradili v Nišu in sicer je iz armiranega betona. Skozi vse prostore je vpeljan vodovod.

— Ponesrečen delavci. Pri spravljanju desk iz skednja v podstrešje je padel 17 letni mlarski vajenec Jurij Potočnik v Rogoznici iz podstrešja pri čemer je dobil težke poškodbe na rami in so ga morali prepejati v bolnico v Ptuj. — V tovarni prepečenja in keksov V. Bljak in drug v Rogški Slatini je pograbil pekovskega vajenca električni stroj za valjanje in ga je težko poškodoval na levi roki. Fant je bil nepreviden in je snažil stroj, ne da bi odstranil gonilni jermen. Oddali so ga v celjsko bolnico. — Pri obrezovanju desk na krožni žagi gospodarstva grofov Thurn v Mežici se je ponesrečil 57 letni žagar Jurij Traun. Žaga mu je odrezala kazalec in mezinec, sredinca in prstanec pa sta do kosti narezana. Nesrečo je povzročil sam vsled neprevidnosti.

— Identiteta utoplenke v Savi. Kakor smo poročali včeraj so iz Save pri Brodu nad Sent Vitiom potegnili v sredo truplo neke utoplenke, čije identiteta se je sedaj ugotovila. Devojka je 22 letna Roza Petrič iz Sv. Valburga pri Smledniku. Zdi se, da je devojka padla v vodo z mosta v Zbiljah, ki ga baš sedaj popravljajo.

— Poskušena osvoboditev Čaruge? Od nedelje 28. tm. so straže v osiješki jetišnici pomnožene in tujcem je absolutno prepovedan vstop v kazenske prostore. Ponoči patrolirja pred ječami ojačena straža. Te odredbe so bile ukrenjene radi priprave za napad na jetišnico v svrhu osvoboditve Jove Čaruge.

— Pred revizijo procesa Carlier. Kakor javljajo iz Beograda je pričakovati revizijo procesa Carlier. Carlierov zagovornik, odvetnik Martinec, je baje sodišču predložil direktne dokaze o nedolžnosti svojega klijenta. Pri zločinu v hotelu »Palace« je vpletena tretja oseba. Martinec trdi, da je neznan storilec po vrvi splezal iz sobe štev. 78, ki se nahaja v zgornjem nadstropju. V Beogradu je odkritje odvetnika Martineca povzročilo nemalo senzacijo in javnost z napetostjo pričakuje, da li se razreši enkrat misterij, ki še vedno obdaja sobo štev. 48?

Iz Ljubljane.

— Petkov trg je bil izredno dobro založen z raznimi postnimi jedili in sadjem. Toda cene so bile precej visoke posebno v zgodnjih dopoldanskih urah. Kasneje so posebno okoliški prodajalci precej popustili, samo da so razprodali svoje blago in da jim ga ni bilo treba voziti nazaj. Poleg raznovrstnih mlečnih izdelkov je bilo na trgu tudi veliko rib. Domači ribiči so pripeljali kline, lipane, platnice, ščuke, karpe in posebno lepe postvri. Cene boljšim ribam so bile po 140—160 do 200 kron za kg. Tudi z raznim domačim in uvoznim sadjem je bil trg dobro založen izjemni češplje, katerih je bilo jako malo in so bile tudi zelo drage. Dosegle so izredno ceno po 48 do 50 kron za kg.

— Hilen. Včeraj sta se poročila g. Vladimir Janušič uradnik trgovske banke in gđ. Zora Dolničar, hčerka g. Matije Dolničarja, posestnika in restavraterja na glavnem kolodvoru. Obilo sreče!

— Zagoneten slučaj. Odkar ima naše orožništvo poveljnika, s katerim ni menda nihče posebno zadovoljen, se zgodi marsikaj, kar ni čisto v redu. Tako so nedavno poslali nekega orožnika v zagrebško vojno bolnico na opazovanje. Mož se je vrnil z zdravniškim spričevalom, v katerem stoji črno na belem, da je za orožniško službo popolnoma sposoben. In tako je čakal samo zaevne odredbe, da zopet nastopi svojo službo. Dočakal pa ni tega, kar bi bilo z ozirom na zdravniško spričevalo logično in edino pravilno, temveč nekaj nezasišlanega. Prejel je namreč službeno obvestilo, da mora še enkrat pred zdravniško komisijo. Spričevalo zagrebške zdravniške komisije nima torej pravne moči. In ko se je zgledal pri nekem tukajšnjem vojaškem zdravniku, mu je ta napisal spričevalo, ne da bi ga pregledal. V tem spričevalu stoji, da je mož epileptičen! To je pač monstrum, ki bi si ga lahko našo zdravniško ogledali. V enem slučaju popolnoma zdrav na podlagi daljšega zdravniškega opazovanja in temeljite preiskave, v drugem slučaju pa brez ogleda — epileptičen. Zdi se nam, da tu ne more biti vse v redu. Z imenom za enkrat nečemo na dan, zanimali pa se bomo za ta slučaj in dognali, čigavi prsti so vmes, ker je absurdno misliti, da bi proglasili človeka uradno za epileptika, če v resnici ni. Toliko za danes.

— Otvoritev kina Matica. Sinoči je bila otvoritvena predstava na nove preurejenega elitnega kina Matica. Kino je res okusno restavrirano, dvorana elegantno opremljena ter spada to podjetje brez dvoma med najelegantnejše v Ljubljani. Otvoritvena predstava je bila razprodana.

— Rezervni oficirji iz teritorija Drav. div. oblasti so vabljani na sestanek v soboto dne 4. t. m. ob 20. zvečer v salonu restavracije »Pri Levu«, da slišijo poročilo dne 5. septembra 1924. izvoljenega pripravljalnega odbora. Zeleti je obilne udeležbe tudi od strani izvenljubljanskih rezervnih oficirjev. — Pripravljalni odbor.

— Kavarna, restavracija in klet »Zvezda«. V kavarni »Zvezda« svira dnevno od 5. ure popoldne do 1. ure ponoči prvovrstna elitna Damska kapela. V kleti prvovrsten Salonski orkester od 5. ure popoldne do 12. ure ponoči. V kleti in restavraciji je na razpolago izborna vino, sveža mrzla in gorla jedila. Po gledaliških predstavah se cenjenim gostom servira polovične porcije raznih svežih jedil. Trikrat na teden v restavraciji in kleti sveže morske ribe.

— Prijet pustolovec. Pred tedni je bival v Ljubljani neki Kristoljub Mičeta, ki se je izdal za sina trgovca iz Dubrovnika ter je tu izvršil več seplearij. Tako je v gostilni De Schiava v Kolodvorski ulici 14 dni jedel in pil in nazadnje izgubil brez slovesa. S tem so bile tri natakarske oškodovane za 2750 dinarjev. Osleparil je tudi Adolfa Valenčaka, katerega je sprejel za pomočnika in mu obljubil 1500 dinarjev plače. Pošillal ga je dnevno na pošto, da gleda, da-li so dospela zanj pisma od očeta iz Dubrovnika, kakor tudi mu je dajal razna opravila. Končno ga je odslovil s 50 dinarji. Kakor javljajo iz Zagreba, so podjetnega pustolovca tam prišli na podlagi opisa v ljub-

ljanskem policijskem dnevniku. Mičeta ni sin trgovca, kakor se je izdal, temveč sin preproste seljaka.

— Plesni krožek Tabor naznanja bratskemu sokoiskemu članstvu, da otvori v nedeljo 12. oktobra zvečer ob 8. uri v dvorani arene Narodnega doma svojo redno plesno šolo. Krožek bratsko vabi člane in članice ljubljanskih in okoliških sokoiskih društev, ki žele plesno šolo obiskovati, da se prijavijo v trgovini br. A. Turka, Presernova ulica 43. Mesečna učnina v znesku 40 Din se vplačuje vnaprej. Zdravo!

— Zeparil na trgu. Na Vodnikovem trgu je včeraj neznan žepar izmaknil služkinji Mariji Suštar iz košare denarnico z vsebino 7 bankovcev po 10 dinarjev.

— Našla se je denarnica (vizite) snoči ob ¼ 6. v Zvezdi. Dobi se nazaj v upravi »Slov. Narod«.

— Navijačka cen. Branjevka Marija Novak z Glince je prodajala jajca po 250 Din, dočim jih druge branjevke in kmetje prodajajo po 175 Din. Istotako je podražila tudi druge živilske potrebščine in je bila radi tega ovađena. Proti njej je uvedeno kazensko postopanje. Stražniku, ki jo je aretirali, se ni hotela legitimirati rekoč, kaj te briga in na policiji je navedla napačno ime.

— Tatvine. Iz dvorišča gostilne pri »Levu« je bila 30. septembra ukradena 100 litrska steklenica žganja v vrednosti 500 dinarjev. — Trgovskemu potniku Franu Petriču je bil 30. sept. na glavnem kolodvoru ukraden ročni kovček, napolnjen z različnim perilom in drugimi predmeti. V kovčku je bilo tudi 14 steklenic vina. Petrič ima 700 Din škode.

— Policijske ovađbe. Tekom včerajšnje dne je prešla policija sledeče ovađbe: radi tatvine 1, radi kaljenja nočnega miru 1, radi prestopka cestnopolic. reda 11, radi prekoračenja policijske ure 2, radi poškodbe tve lastnine 1, radi izgreda 1, radi ogrožene telesne varnosti 1, radi vmešavanja v službeno poslovanje 1, radi hoje po železnici 1, radi navijanja cen 1, radi lahke telesne poškodbe 1. Aretacije. Radi planosti 1, radi nedostojnega vedenja 1.

Iz Celja.

— Gibanje nalezljivih bolezni v mestu Celju v tednu od 21. do 28. septembra. Škratlca: ostalo od prejšnjega tedna 5, ozdravel 1, ostanejo 4. Ušen: ostal 1.

— Strokovna obrtno - nadaljevalna šola za valence gostilničarske, hotelirske in kavarniške obrti v Celju. Vpisovanje se vrši v ponedeljek dne 6. septembra od 14. do 17. ure pri ravnateljstvu državne meščanske šole. Priglasiti se morajo vsi valenci hotelirske, gostilničarske in kavarniške obrti mesta Celja in okolice.

— Mestna deška osnovna šola v Celju izkazuje ob začetku šolskega leta 1924-25 obiskujočih otrok 321, ki so razvrščeni v šestih osnovnih razredih (normalne učne sobe) in štirih vzporednicah, izmed katerih zadnjih se nahajajo vsled pomanjkanja prostora tri paralele v malih kabinetih.

— Mestno gledališče. Danes v soboto 4. oktobra ob 20. uri se vrizorijo »Rokovnjači« kot otvoritvena predstava v abonmentu. — Jutri v nedeljo 5. oktobra ob 20. uri se »Rokovnjači« ponovijo izven abonementa.

— Obrtno - nadaljevalna šola v Celju vpisuje valence danes v soboto dne 4. t. m. od 10. do 12. in od 14. do 17. ure. Jutri v nedeljo od 8. do 12. ure. Ta teden se morajo javiti vsi valenci, da se jih porazdeli v razrede. Novinci se v to svrhu, ako se ne izkažejo z izpričevalom zadostne šolske predizobrazbe, preizkušajo. Vpisnina je za šolsko leto 1924-25 25 dinarjev.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOŠLEMŠEK.
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

Poziv.

Dotičnega gospoda iz nasprotnega konca mesta, ki dela podoknice pred vojašnico vojvode Mišiča bomo, ob ponovnem slučaju imensko opredelili v njemu primeren krožek. Zadnja podoknica je bila v četrtek od pol 8. do 8. ure zvečer. Ste razumeli? — Vis a vis, ki vedno bdi.

Izjava.

Podpisani izjavljam, da nisem plačnik za nastale dolgove, ki bi jih napravil moj sin Anton na moje ime.

IVAN SEVER,
Vič št. 104 pri Ljubljani,
Za ta spis uredništvo ne odgovarja.

Dopadlo je Vsegamogočnemu in zato je poklical danes k Sebi našega blagega in dobrega očeta, gospoda

Mr. Ph. Ervin Burdycha
lekarnarja v Skofji Loki

v starosti 64 let, da ga nagradi za vse težave tega življenja.
Pogreb se vrši v nedeljo, dne 5. t. m. ob pol 5. popoldne.
Blag mu spomin!

Škofja Loka, dne 3. oktobra 1924.

6258

Žalujoci rodbini Burdych in Mirtič.

Gospodarstvo.

Izvoz naše perutnine.

Iz Srbije izvažajo perutnino sledeče tvrdke: P. I. Klefisch, Jagodina, 140 vagonov; Bratje Mihajlovič, 200 vagonov; Šumadinska banka, 40 vagonov; Samuel Osme, Lapovo, 20 vagonov; Dim. P. Petrovič, Leskovac, 40—50 vagonov; Jaša Mihajlovič, Mladenovac, 30 vagonov; Avram Tajtac, Jagodina, 70 vagonov. Živa perutnina tehta 800—1500 gramov. Zaklana izgubi 15 do 20 odstotkov svoje teže. Srbske kokoši tehtajo 1200 do 1500 gramov, race 1500—2000 gramov. Blago je tretje vrste, toda pri K. Klefischu, v Jagodini in v Veliki Plani se piščeta pitajo 15 do 20 dni, tako da postanejo drugo- in celo prvovrstna. Naša perutnina odgovarja pogojem, ki jih zahtevajo inozemska tržišča. A. Klefisch ima 16 posebnih vagonov za izvoz perutnine, g. Jaša Milenković 4 vagona. Gg. Tajtac, Osme in Šumadinska banka se poslužujejo tovrstnih voz, ki jih naložijo na vagona. Bratje Mihajlovič so nakupili vagona, ki se nahajajo v popravilu. Savska banka ima pet vagonov, ki jih daje v najem. Država ima samo dvajset vagonov in bi jih morala imeti najmanj sto.

Od januarja do septembra navadno izvažajo živo perutnino, od septembra do januarja pa zaklano. Izvažajo jo v posebnih kletkah in jo hranijo na potu. V Bački izvažajo Bratje Mihajlovič v Novem Vrbsu letno 30 vagonov perutnine, gg. Hartmann in Konev v Subotici 70 vagonov, g. Armin Hermann v Subotici 20 vagonov, g. S. Hunterleider v Subotici 60 vagonov, Vasi B. Topola, Centivar, M. Idjoš, Crno Brdo, Bailek in Senta izvažajo 150 tisoč zaklanih pitanih gosi, 100 tisoč živih piščet in 20 tisoč zaklanih pur. Perutnina v Bački je križane pasme Pchrsrocks in Orpinton, toda domače plemo najbolje uspeva pod tem podnebjem.

V Banatu se bavijo z izvozom gg. Bratje Mihajlovič 40 vagonov, Moric Heller v Bečkerek 30 vagonov, Bernet Berkus v Bečkerek 40 vagonov; Samuel Rosenfeld v Bečkerek 15 vagonov, Dušan Barbuljevič v Pančevu 15 vagonov, Kanici Lajpnič v Bečkerek 20 vagonov. En četrt izvoza so gosi, tri četrt piščeta. Gosi se pošiljajo na Dunaj, piščeta v Italijo in v manjših količinah v Španijo.

V Slavoniji izvažajo tvrdka Bratje Mihajlovič 50 vagonov, gg. Hartmann in Konev v Mitrovici 40 vagonov, Jovanović v Mitrovici 20 vagonov.

Izvoz iz Bosne dosega 55.000 komadov perutnine, teža je ista kot pri srbski. V Hrvaški, Slavoniji in Sloveniji izvažajo družba »Oveks« 140 vagonov, E. Vajda v Čakovcu 60 vagonov, Mat. Zupanc v Mariboru 40 vagonov, Reja Jos. & Ko Maribor, Suppanz v Pristavi, Senčar v Ptuj id. kakih 25 tvrdk izvažajo tudi perutnino. Najboljša perutnina je na Štajerskem, kjer se dobivajo izborna piščeta, petelini, piške in kopuni, za katerimi vlada veliko povpraševanje.

Žive piške tehtajo 800—3500 gramov, zaklane 600—2500 gramov. Zaklano blago je belo, med tem ko je italijansko blago rumeno.

Gg. Klefisch v Jagodini, Hartmann in Konev v Subotici, E. Vajda v Čakovcu in Zupanc v Mariboru imajo klavnice in hladilne naprave. Dve veliki klavnici s hladilnimi napravami se pa ne izrabljata.

V Sremski Mitrovici, kjer se nahaja tržišče za debelo in dobro perutnino iz Mačve, je teža 1500—2000 gramov za komad, par pur tehta 8 kg. Isto teža ima perutnina v Bački in Banatu. Pitane gosi tehtajo tu 8 do 12 kg par, pure 8 kg par, piščeta 3 kg par. Žive gosi tehtajo 6—7 kg par. Če se

jih zakolje, izgube 700 do 750 gramov, piščeta 250 gramov. Poprašuje se pred vsem po mladi in dobro pitani perutnini.

Španska zahteva stare, ali zelo mastne piške, Italija pa živa piščeta za domačo uporabo, v zameno za svojo lastno perutnino, ki je boljše kot naša, in ki se prodaja v Švico, Francijo in Anglijo. Anglija zahteva za božič debele pure v zelo velikih množinah. Za naš izvoz bi bilo dobro, če bi se importirali petelini močnih plemen in križali z domačo pasmo. Treba bi bilo celo si preskrbeti vagona za živo perutnino in hladilne vagona za prevoz perutnine.

Skupen izvoz je znašal l. 1922 za živo perutnino 1.099.230 kg v vrednosti 23.011.371 Din, za zaklano perutnino 3.005.424 kg v vrednosti 51.894.049 Din. Izvoz raste od leta do leta (Po Revue économique et financière de Belgrade.)

Uspeh praškega jesenskega velesejma.

Dne 28. septembra se je zaključil IX. praški velesejem, ki je po številu posetnikov in sklenjenih kupcij daleč nadkrilil vse dosedanje velesejme. Velesejma so se udeležili kupci in prodajalci iz 39 držav. Največ je bilo posetnikov iz Nemčije (1780), Avstrije (1550), Jugoslavije (1210), Poljske (950), Italije (530), Romunije (420), Madžarske (450), Bolgarije (210), Angleške (150), Danske (150), Belgije (120), Litovske (120), Švice (100), Amerike (80), Holandske (80), Grške (60) itd. Vidimo torej, da se je poleg Nemcev in Avstrijcev udeležilo praškega velesejma največ Jugoslovenov.

Sklenjene so bile večinoma eksportne kupcije. Lep uspeh je dosegla francoska izložba in to ne samo specialni izdelki, marveč tudi stroji za obdelovanje lesa. Francoski razstavljalci so bil z uspehi tako zadovoljni, da so takoj obljubili svojo udeležbo na prihodnjem velesejmu, in sicer še v večjem številu. Dobre kupcije so sklepale sledeče industrije: kovinska, elektro, tehnična, pohištvo, instrumenti, steklo, porcelan, umetna keramika, umetna obrt, igrače in tekstilna industrija. Posebno pozornost je vzbujala razstava tehničnih strojev za mestne potrebe, ki je bila v zvezi s kongresom Saveza češkoslovaških mest. Velik uspeh je dosegla tudi šumarska razstava. Da so lahko češkoslovaški gospodarski krogi zadovoljni z letošnjo prireditvijo, je razvidno že iz tega, da se je prijavilo za X. praški velesejem, ki bo prihodnje pomlad, že sedaj nad 500 razstavljalcev.

★ ★ ★

—g Novosadka blagovna borza dne 2. oktobra. Na produktih borzi notirajo: Pšenica, baška, 17 vag., 355—360, sremska, 2 vag., 345; sremska stara 375; koruza, baška, v storžih, 8 vag., 105—107,50, sremska v storžih, 105—110; fižol, beli, baški, pariteta, 5 vag., 520; moka, baza »0«, kombinirano, 2 vag., 535, »0«, 1 vag., 530; »0ss«, 550. —Tendence neizpremenjena.

—g Hmelj. XXVII. brozjavno tržno poročilo: Zatec CSR. 1. okt. Trdno silno dvigane, danes cene od 2800—3050 Kč za 50 kg.

—g Gospodarsko posvetovanje. Na poziv kmetijskega ministra priredi Kmetijska družba za Slovenijo v soboto 4. oktobra v dvorani ljubljanske univerze gospodarsko posvetovanje, na katerem se bo razpravljalo o najnujnejših kmetijskih vprašanjih. Na to zborovanje so povabili razni kmetijski strokovnjaki in zastopniki kmetovalcev iz cele Slovenije. Obravnavale se bodo predvsem sledeče kmetijske panoge, o katerih bodo najprej poročali strokovnjaki: Živoreja in to vprašanje plemenske živine, pot. učitelji za živorejo Martin Zupanc, in or-

ganizacija pospeševanja živoreje, strokovni uradnik A. Kristof; mlekarstvo, mlekarški inštruktor A. Pevec, konjereja, vet. nadzornik F. Černe, gnojenje in umetna gnojila inž. R. Lah; semenogojstvo, rastlinogojstvo inž. F. Mikuš; travništvo in pridelovanje kreme, ravnanje kem. preiskovalništva inž. J. Turk; rastlinski škodljivci, kmetijski svetnik F. Trampuš; kmetijski pouk, kmet. svetnik V. Rohman.

—g O našem izvozu. Meseca avgusta smo izvozili: žita in sicer pšenice za vrednost 124.096.016 Din, ostalih žit za vrednost 22.128.480 Din, koruze za 43.042.359 Din, pšenične moke za 25.502.826 Din, krompirja za 1.458.256 Din, svežega sadja za 9.881.380 dinarjev, suhih sliv za 115.120 Din, vina za 436.260 Din, rakije za 6750 Din, špirita za 2.750.000 Din, opuma za 920.340 Din. Konj komadov 7298 za 32.111.200 Din, žrebec 19 kom. za 41.800 Din, oslov 25 komadov za 31.250 Din, svinj komadov 7705 za 23.500.250 Din, drobne živine za 14.385.590 dinarjev. Svežega mesa za 34.943.445 Din, predelane mesa za 4.332.119 Din, svinjske masti za 50.670 Din. Masla smo izvozili za 118.820 Din, navadnega sira za 1.110.340, boljše vrste za 7.332.640 Din. Jajc smo izvozili za 49.063.776. Kož se je izvozilo za 25.000.000 Din. Gradbenega lesa za 134.571.916, drv za 24.944.321 dinarjev; nadalje še raznovrstni drugi predmeti, tako cimenta za 12 milijonov dinarjev itd.; skupno za 854.687.891 dinarjev. Lansko leto je znašal izvoz meseca avgusta 706.850.717 dinarjev, torej ga je letos več za 147.837.174 dinarjev.

—Bankarstvo za oktober 1924. Prišli smo najnoviju svežku (oktober 1924) ove velike ekonomsko - finančne revije,

sa sledečim sadržajem: Ljubomir St. Kosier: Ustedenje jugoslavenske emigracije; Dr. Vidan O. Blagojevič: Problem zaštite ulagača; Ing. Konstantin Čutuković: Znanstvena organizacija rada; Milan Krešić: Društvo Francuskih Ekonomista; Redakcija: Anketa o zaštiti vlaganja; M. D. Janković i Ante Majnarić: Gledišta u anketi o instituciji Privrednog Saveza; Dr. France Stele: Moderne bančne zgradbe Ljubljane (sa fotografijama palača Ljubljanske Kreditne banke, Mestne Hranilnice, Zadrugne Gospodarske Banke, Trgovske Banke); Bankarstvo u jugoslavenskoj pravici; Savez poslovanja zavoda, Udruženje banka, Društvo bančnih zavodov; Gledišta na važnije privredne momente našeg privrednog i finansijskog života u godini 1923; K.: Milan M. Krešić (sa portretom); Hronika: Godišnja preplata 150 Din, šalja se Administraciji »Bankarstva« u Zagrebu, Marovska 30.

—g Dobave Dne 25. oktobra tl. se bodo vršile naslednje ofertalne licitacije: pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave črk in tiskarskega materiala; pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave sikativa, lanenega olja, terpentina, olja za broniranje in kromofaga; pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave sestavnih delov svetiljk (stenja cilindrov in električnih žarnic ter glede dobave loja, mila barv, lanenega olja, terpentina, sikativa, firneža, smole, gipsa, smirkevega platna, steklenega papirja, krovne lepenke, katrana in krtačarskega materiala. —Premetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

To in ono.

Jesensko listje in njega barva.

Ko nastopi jesen, se v carstvu rastlin marsikaj spremeni. Nadzemni deli mnogih rastlin uvenejo in odpadajo, dočim ostanejo pri nekaterih pod zemljo organi, bodisi v obliki korenin ali čebulka, ki skrbje za ohranitev in razmnoževanje rastlin. Pri drevmu je to drugače. Drevo se iznebi samo nadzemnih delov, tj. listov, da bi moglo kljubovati mrazu. Odpadanje listja jeseni je potrebno. Zelene liste lahko primerjamo tvorci, v kateri se izdelujejo iz gotovih sirov življenjske potrebščine, bodisi živila ali obleka. Tovarniške prostore lahko imenujemo celice, delavce pa majhna zelena telesa, ki se pojavljajo v listih ih. povzročajo zeleno barvo rastline. Sirovine dobivajo deloma korenine, torej vodo in nekatere redilne snovi, deloma pa jih dobivajo listi neposredno iz zraka v obliki ogljikovih kislin. Iz teh sirovih izdelujejo zelena telesa gradivo in kurivo, tj. škrob, beljakovine, sladkor, maščobo itd.

Pri tem igra važno vlogo solnčna svetloba, zlasti pa voda, ki jo dobivajo rastline iz zemlje. Če ni vode, se rastlina posuši, ker potrebuje vodo za izdelavo sirov in sredstvo, s katerim prenaša razkrojene soli v organe, ki so določeni za njihovo obdelavo. Nepotrebna voda mora biti odstranjena in to funkcijo, ki jo opravljajo listi, imenujemo transpiracijo. Edino pri zadostni transpiraciji morejo te »tovarne« delovati. Čim pa postane jeseni bolj hladno, prenehajo korenine delovati in ne morejo več v ravnomenih količinah sprejemati vlage iz zemlje. Če bi drevesa obdržale svoje zelene liste, bi bilo konec njihovega življenja, ker bi se transpiracija v listih neprenehoma nadaljevala, rastlina pa bi morala dati iz sebe zadnjo kapljo vode, ker iz zemlje ne dobiva več nadomestila za izgubljeno vlogo. Da se torej reši smrti, morajo drevesa izgubiti jeseni svoje liste.

Ta proces ima pa še druge razloge. Kakor uživajo ljudje in živali s hrano razne neuporabne in neprebavljive snovi, tako tudi rastline dobivajo iz zemlje ne le potrebne soli, nego tudi take, ki jih ne morejo vporabiti. Ljudje in živali izločujejo iz svojega telesa take nepotrebne snovi v obliki vode ali blata, rastline pa nimajo zato primernih organov in tako se kopičijo te snovi v listih. Poleg tega se zbirajo v njihovih celicah še druge tvarine, ki nastanejo pri razkroju hrane. Tudi te se rastline ne morejo znebiti. Tovarniški prostori rastlin se polnijo torej polagoma s temi odpadki, da so delavcem slednjim tako na poti, da bi morali prenehati z delom in rastlina bi poginila. Da se to ne zgodi, podirajo raji je-

seni stare in za uporabo neprimerne tovarniške prostore in grade spomladaj nove.

Predno pa se lotijo tega dela, poskrbe rastline za svoje delavnice: hrano za zimo jim nakopiči v vejah, debelih in koreninah. In ta proces povzroča ono čudovito pestrost jesenskega listja. Kamorkoli se ozremo, povsod vidimo vse polno najrazličnejših barv: rumeno, rdečkasto, vijoličasto, modro, belo, poleg tega pa še zeleno. Od kod toliko barv v rastlinskem carstvu? Predno spravi rastlina iz listov svoje redilne snovi (škrob, beljakovine itd.) v varna notranja skladišča, kjer bi ne bile izpostavljene mrazu in drugim vremenskim neugodjam, jih mora spremeniti v tekočino ker sicer ne morejo po žilah v deblo in korenine. Pri razkrojanju nastanejo iz zelenih teles rumena in ta pobarvajo z drugimi tvarinami, nakopičenimi poleti v listih, prirado jeseni z rumeno barvo. Če je čisto rumenih teles in kristalov premalo, je barva listja siva ali svetlorumena. Za razkroj škroba je potrebna kemična snov, tako zvana diastaza. Če ima dovolj solnčne toplote, da lahko opravi svoje delo, izdelujejo listi jeseni barvilo, ki jih ščiti kakor zastori na oknih pred solnčnimi žarki. To barvilo se imenuje antokyan. Poleg tega se pojavijo jeseni v listih gotove kisline. Ko se spoje s tem barvilom, nastanejo različne barve. Mnoge kisline povzročajo temno rdečkasto rdečo ali rjavo barvo. Če se spoji samo nekaj delcev teh kislin z antokyanom, nastane vijoličasta barva. Če pa v listih kislin sploti ni, je njihova barva jeseni modra.

Najvišji grški hotel v Evropi.

Naše turiste bo gotovo zanimalo izvedeti, da po pravkar, — 28. sept. letos — otvorili na Jungfraujochu v Švici, v višini 3600 m, sredi skalno-snežene in večno ledeno pustine, najvišji gorski hotel Evrope. Znano je, da vodi na Jungfrau železnica, ki je velikega pomena ne samo za navadno občinstvo, ki se zadovoljuje s tem, da se zadnje postaje »Eismeer« (3160 m) da vlepiti po vodnikih na najbližji ledenik, — kar je seveda brez vsake nevarnosti, — marveč tudi za resne turiste, ki imajo namen naskočiti ledeno, 4167 m visoko devico.

Od tu naprej je seveda nehala »pot« in treba je bilo dobro vzeti noge v roke, če si se hotel povzpeti čez dosedanje zadnje postojanko »Berglühütte« (3299 m) na vrh. Z napravo tega novega gorskega doma, katerega se doseže od zadnje železniške postaje — v skalnatem liftu, bode dana turistom trdna opora za vsakovrstne ture (Schneehorn 3415 m, Silberhorn 3705 m, Mönch 4105 m itd.); zlasti pa bode dostop na vrh Jungfrave, ožek, 10 m dolg gorski

greben, znatno olajšan. Saj jim treba le premagati borih 500 m, kar bode igrača v primeru s sedanjim naporom, dasi bodo nevarnosti viharjev in plazov ter ledeniških razpok tudi na tem skrajšanem potu še vedno velike. Da bodo pa prišli tusem gor sedaj tudi neizogibni »Jochfinkie« in drugi »Talhammerje« v nizkih, lakastih čevljih in z dežnikom, — a vrtniši se po udobnem bivanju pripovedovali, kake grozote so doživeli — za hotelskimi okni pri toplem, električno kurjenem kamninu, je samo ob sebi umavno. Vendar to nič ne de. Glavna reč je, da bodo imeli turisti skoraj na Jungfrauskem vrhu samem sedaj naravnost neverjetno komoditeto in se jim ne bode več treba v Berglühütte bati, da jim viharji in plazovi odnesejo streho nad glavo.

Hotel je zgrajen malo višje nad takozvanim Jungfraujochom (3470 m), ob krasnem ledeniku Aletsch, ki je največji v Alpah ter je, kakor več ali manj vsa železnica sploh, vsekan večinoma v živo skalo (prvotno kamnjenje). Ima 18 sob z 32 posteljami za prenočevanje, veliko »slavnostno« dvorano in razne manjše prostore za družabne in druge namene.

Vse je na najmodernejši način opremljeno, tako da se bodeš tu gori tako počutil kakor bi bil v svoji lastni sobi doma.

Seveda se bodo tudi našli ljudje, katerim tako »onečaščenje« grandiozne Jungfraue bo prav ter bodo na železniško upravo, ki je hotel postavila, na vse kriplice zabavljali, češ, zdaj se bo pač lahko vsak slabši povselp na vrh. Precej resnice, mišljeno s strogo-strokovnega, reklo bi se lahko rokodelskega stališča turista, — je na tem. Vendar se nam pa zdi, da bo tvorila teh zadnjih 500 m še vedno za zelo trd in nevarnih oreh, ki ga ne bo ravno mogel premagati vsakdo.

Na vsak način je Švica zopet za eno privlačno točko obogatela; a naši hribovlazci si bodo morali pri današnjih valutarnih razmerah — 1 švicarski frank = 14 do 15 dinarjev! — že malo premisliti, predno se napotijo v take — denarno-gorske nevarnosti.

Natalija Ilič pred sodiščem.

V terek se je vršila v Beogradu obravnava proti ekscentrični mladenki Nataliji Ilič, ki je s svojimi pustolovščinami razburjala Beograđane. Mladenka je stara šele 19 let, vendar ni bila to prvič pred sodiščem. Nekoč se je imela zagovarjati radi tatvine, bila pa je radi pomanjkanja dokazov oproščena. Natalija, devotka prikupne zunanjosti trpi na čudni bolezni, da se namreč počuti najbolje v moški obleki. Tako je pred meseci oblekla vojaško obleko, odšla na ulico in je točno po predpisih pozdravila vse častnike. Rada je dvorila mladencem enake starosti, ne da bi te slutile, da v moški obleki tiči devotka. Nekoč je bila med sprehodom v moški obleki prijeta. Ko je bila izpuščena na svobodo, je nadaljevala svoje pustolovščine in ker ni imela moške obleke, je vlomila v stanovanje mestnega poslovarja Manojla Lazareviča ter mu ukradla obleke in perila v vrednosti 3000 Din. Posledica vroma je bila, da je v terek sedela na zatožni klopi.

»Čemu ste ukradli obleko?« je obtoženko vprašal predsednik sodišča.

»Hotela sem obleči moško obleko«, je odgovorila Natalija, ni pa hotela priznati čemu, da je rabila moška oblačila. Porotniki so jo spoznali krivim in je bila obsojena na pet mesecev ječe, po prestani kazni pa ostane do polnoletnosti v popoljševalnici.

Kratkočasnice.

ZID IN SLEPI KONJ.

Zid je prodal kmetu konja. Čez par dni je tiral Zida pred sodnika. Zid je vprašal kmet: »Ali ni konj dober za oranje?« — Kmet je odgovoril: »To že, konj celo dobro vleče plug, toda slep je.« Zid: »Glej ga, sineža, mar si kupil konja, da ti časopise čita?«

PREVEČ SVETNIKOV.

Nekoliko pijan lahač se je preden je skočil na konja, prekrizal, rekoč: »Pomagaj Bog in vsi svetniki božji!« Nato je skočil na konja, toda tako močno, da je na drugi strani padel na tla. »Oha«, pravi, »preveč vas je bilo, polovica svetnikov naj odstopi!«

»KAJ JE KREPOST?«

Tako je vprašal učitelj nekega dečka v šoli. »Krepost je žganje«, se je odrezal fantič. »Kako to?« — »Naš stari oče mi vedno pravi: »Sinko, prinesi mi žganja, da se malo okrepčam!«

— Kako ste bedasti! Kaj nam more? ... Saj vidite. Če je moštvo izgubilo glavo, je to njegova krivda. Začaral in prokel je ga.

— Pri moji veri, je dejal Gray mirno, če je bilo kako moštvo že tolikokrat prokel, kot je bilo naše od vašega očeta, ki naj mu Bog da zdravje, mislim, da ima za nekaj časa dovolj. Nihče se ne more kosati s kapetanom, kar se tiče lepote jezika.

Vajiti ga je divje pogledala. — Molči o tem, mu je dejal Harrys. Zdi se mi, da je tu vse kaj drugega.

— Čujte, je nadaljeval obrnjen k dekletu. Pravijo, da so »mana«. Kaj pa to pomeni?

— Da so obsojeni. Stari škorpion jih je prokel na dolgo in na široko, od nog do glave, od desne na levo, in skoziinsko, na zunaj in na znotraj. Prorokoval jim je, da morajo umreti vsi danes zvečer.

— In če se se prepričajo, da jim ni treba umreti, tedaj pač spoznajo, da jih je stari goljuf imel za norce.

— Umrlji bodo! ... Slabo jih poznate, Harrys! V stanu so vreči se v vodo, da ne uidejo svoji usodi. Mislijo, da je to zapisano na nebu.

— Torej bomo morali mi sami voditi ladjo do Cookovih otokov ... V tem slučaju smo izgubljeni. Po tem vremenu brez vetra moramo pričakovati vihar. Sami nikakor ne moremo voditi »Sibile«,

B. Grimshaw-G. Clavigny:

Gospodična kapetan.

Ko je Shalli končal svoj nagovor, je sklonil glavo in začel vzdihovati. Vsi, ki so ga obdajali, so storili isto in kmalu je nastal strašen koncert jadikovanja in tuljenja.

— Če se niso pobunili, so prišli ob pamet, to je jasno, si je mislil Harrys. Kaj takega pa res nikoli še nisem videl. Človek mora biti res na Pacifiku, da vidi tako čredo bedakov, ki jokajo kot teleta pred tako brhkim dekletom.

— Hu, hu, hu, je tulil Shalli.

— Ejaj, ejaj, ejaj, mu je pomagal drugi. In vsi so skakali in mahali z rokami kot obsejeni.

— Vrzimo dva ali tri v morje, pa se drugi že pomirijo, je dejal Harrys, ki je stopil k Vajiti. A silno se je začudil, ko je videl, da ga gleda Vajiti debelo s preplašenimi očmi in da je postal njen obraz tako jezen in zmeden, kot ga še nikoli ni videl.

— Ali niste ničesar razumeli? ga je nahrulila.

— Ničesar.

— Videli so v Niuéju demona, ki jima je pre-rokoval usodo.

— Demona? Kaj? Midva pa vendar ne bova verovala v demone?

— Demona, vam pravim, peklenskega čarodeja! O ... če se vrnem tja!

— Toda kakšnega čarodeja? Kakšnega demona? Za kaj pa gre?

— Neki belokožec z rdečimi lasmi ... potikal se je po grmovju ... ali ste ga videli?

— Gotovo. Ves čas je bil z nami na šentitovanju. Skupaj smo krokali. Izposodil si je celo moj tobačni mehur in potem za nisem več videl.

— Kakšen pa je bil? Govorite! ... Za Boga, razložite mi stvar in ne govorite bedastoč!

— Velik je in močan. Ima rdeče lase in vijoličast obraz. Mislim sem, da ste ga opazili, kajti ni vas izpustil iz oči, ko ste prišli na banket povedat, da ste zapalili Matino kočo.

— Ničesar nisem videla. Brazdo ima na nosu, pravijo ti obsejenci. Ali je to res?

— Da, res je in vse zobe ima polomljene.

— In irsko izgovarjavo?

— Da ... ali je govoril z vami?

— Prokletstvo! je zatulila Vajiti.

Sedaj se je pa ona vrgla na tla, začela jokati tuliti in si pokrila obraz s krilom.

— Tristo zelenih! Sedaj je pa še ona snorela, je dejal Harrys. Kaj bo pa z menoj v tej menažeriji? Slednjič se še meni začne mešati v glavi.

Gray, ki je bil ohranil svojo hladnokrvnost, je stopil k Vajiti, ji potegnil krilo s glave in dejal:

— Čujte vendar, bodite no malo pametni. Kaj pa vam je? Prvič vidim, da je vas strah.

— Mene strah? je zakričala Vajiti in skočila na noge. Ti misliš, da me je strah? Stara šepava opica, prej se solnce ohladi, predno bo mene strah, razumeš?

— Torej, kaj pa je pravzaprav? Zakaj ste taki?

— Ali veste, kdo je bilo oni človek v Niuéju?

— Oni rdečelasec? ... Nimam pojma!

— Rekli ste, da me je gledal. Govorili ste z njim. Ali ga niste mogli vprašati? Na kaj ste pa mislili? Na pijačo, kot vedno!

— Kapetan, je dejal Harrys ponižno, saj še mačka lahko škofa gleda. Mislim sem, da mu vaša lepota ugaja, kot marsikomu drugemu.

— Molčite, bedaki! Nikoli se mi še ni zgodilo kaj tako strašnega! ... Ta rdečelasec je bil Donahue!

— Kapetan »Ikurangija«? Oni, ki ste mu povzročili zemljevid?

— Da, oni, o tem ni dvoma.

— Vraga, vendar ni vstal od mrtvih? V Frisku so nam pa dejali, da je poginil.

— Gotovo, časopise je pisalo tako, toda kaj ni že vse občinstvo natvezlo časopisiel Harrys. Donahue je še med živimi! Rešil se je, kot vidite, kakor tudi njegovo moštvo. Živi na Niuéju v revščini in brez vsake pomoči. Toda živ vendarle in njegovo sovraštvo me bo povsod zasledovalo.

— Kaj nam pa more?

O. Sest:

Pozdrav v daljino ...

(Dalje)

Tako sedimo krosinkrog te prostorne, z brokatom obite, slikami okrašene čakalnice... Čakamo, uro in dalj... Pa se zazdi dami, ki mi sedijo nasproti, da je škoda časa, in da je brez dela težko, pa zaspi... samo malo... pa zleze hudobec vame in hoče, da bi se smejal in v moje komiltonne zleze tudi — ampak mi ga premagam, predrzneža, in se držimo tako resno, da je kaj (častna beseda, ampak luknjo sem si grizel v spodnjo ustnico).

Potem se prične... Po deset, po dvajset jih odvedo v stranske prostore... To traja zelo dolgo — dama meni nasproti ne spi več, ker so jo že odvedli... potem pridemo na vrsto mi — precej pozno (jaz vem, to je pokora za tisto skušnjavo od strani hudobca) in že stojimo v majhni dvorani... kroginkrog ob stenah nas razvrste, v kareju — na levi, druge dvorane — nepregledna vrsta vrat — In vse so polne... Rdečobleščenci švigajo sem in tja, urejajo, razvrščajo... in sedaj se prične resnost... mogoče... Tišina vlada, vsi pogledi so obrnjeni tja, kjer končuje vrsta vrat... Še gospod, velik, sivolas, v fraku pride preko vseh dvoran in zopet odide... Gótovo je!... In v prvih vratih se pojavl postava moža v belem oblačilu, in to je papež — Sveti oče — Vlada cerkve... Vsi ti ljudje, iz vseh strani gospoda Boga zbrani, poklekajo na gesto

komornika v fraku in papež stopa ob vrstah in vrste poljubljajo prstan njegove roke — Petrov prstan... Vse to se vrši tiho, neslišno, kot da ni nikogar v dvorani... V vsaki dvorani blagoslovi papež klečeče in stopa dalje v tretjo, četrto... Za njim dva kardinala, oba mlada v rdečih oblačilih (eden od njih si trebi zobe, kar ni lepo od njega). In pri nas, v naši dvorani se ponovi ves akt sprejema, le papež blagoslovi majhnega otroka skromne ženice posebej... in se mu smehlja... in ženici, ki ima solzne oči... Lepo je to... Tiho gre gesta križa od njegove roke in on zopet tiho odide skozi dvorane. — Večni jetnik...

Zunaj se spogledamo — in vidimo, da smo vsi zadrževali sapo — da smo bili v sponah za en hip — in da je to vse gotovo enakovredno avdiencem kraljev... Veličje, blesk, forma in sijaj — kot ga imajo posvetni kralji... Samo tisti kardinal z zobotrebcom... slaba režija...

Ob petkih ob devetih se vrši v cerkvi Sv. Petra najbolj »nobe!« Maša na svetu. Bere jo kardinal in pevc Mašinske kapele pojo... Maša se vrši v stranski ladji, v tisti, kjer je Bianchijska »Immaculata« z krono iz biserov (pravih, pristnih prosim). Torej, tam se vrši ta maša in ob straneh v korarskih klopih sedijo gospodje kardinali in kanoniki... Jaz poznam to reč in sem bil sam ministrant, (kdo ni bil ministrant, ko je bil devet let star) ampak ta obred tukaj v sv. Petra cerkvi je ves drugačen... Poleg tega se gospoda kardi-

nali v korarskih klopih prav prijetno zabavajo, kot tega še nisem videl — in k obredu to menda ne spada... Gori na koru pa pojo pevci — samo pevci... mešan zbor... Mežnar pove, da sta dva še od starih pevcev — samo dva — oba sopranista — oba že stara gospoda — ampak sopranista taka, da je veselje — s koloraturo.

Južno na periferiji Rima leži »Via Appia Antica«... Pinijske, ciprese, staro zidovje — in zopet pinijske... vmes grozdi, fige, citrone... tla so iz širokih kamenitih plošč in po teh ploščah so stopali rimski legijoni, vresčale bučine in komandirali centurioni... Via Appia — cesta vseh cest... spregovoril! Beg in vrisk, zmagoslavje in jok so se vrstili skozi stoletja. Dvatisoč let stoji nima priča Via Appia — Bog si ga vidi, kako dolgo še.

Potem na levi obstane kočijaž pri majhni cerkvi... »Domine, quo vadis«... V tej cerkvi se je zgodil čudež... To se pravi, cerkev stoji na tistem mestu, kjer se je zgodil čudež in sredi v tleh cerkvice je marmorna plošča in na tisti plošči je stal Kristus — njegov fantom, ko je povprašal Petra: Domine, quo vadis? V plošči so zarisana in udrt stopala bosih nog... kot, da se je marmor raztopil pod pezo božanstva... Če verujem ali če ne verujem — vse eno je... Na tistih tleh sem, kjer je hitela zgodovina... Na tistih tleh, kjer je bila zibelka velike ideje... Bili so Cezarji — volkovi krvoločni — in izubili so bitko... In bili so papeži — volkovi krvoločni... Vse

to — vsa ta tla Vie Appie so namočena s krvjo... Starodavnost — ta govori vame... to čutim...

Via Appia — cesta vseh cest — ob tvojih bokih je gorelo šesttisoč žarnic neko noč — šesttisoč upornih sužnjev, pribitih na križ je končalo svoje plebejsko življenje ob tvojih bokih — neko noč... Tu pod teboj pa so rili nevidni krti... kajti tvoje plošče so močne in trpežne... zelo trpežne — do današnjega dne.

Kočijaž, požen naprej v katakombah, kajti solnce peče... in pinijske so čisto tihe in mračne... Praznično pokopališče — kraljevska cesta... Poženi kočijaž!... Hi! Hi! Hi! In pri katakombah svetega Kalista obstoj!... Tam dobiš popotnik, dolgo svečko — bradat menih ti jo da, — in z njo greš doli globoko pod zemljo... Vse to je tako čudno, skoraj nezapopadljivo... Udolbene luknje v visoke rove, po tri, štiri in več nadstropij... Na nekaterih ploščah, kamenite z uklesano ribo, križem — umetnost krščanska takrat še ni cvetela... In že tu, ob teh začetkih nove vere, ki je govorila o ničevosti vsega posvetnega, že tu, na tem tistem kraju je viden razloček — bogatih in revnih... Od vekomaj poteza!... Tam so relikvije svetnice muzike — svete Cecilije... z freskami po stenah... Legende vseh, v teh katakombah pokopanih svetnikov in svetnic izvem — kajti pater Otto, ki me vodi, prijetno pripoveduje... Ko se pred vhomom poslovia, mi stisne roko in vpraša: »Woher sind sie?« O, pater Otto, vso

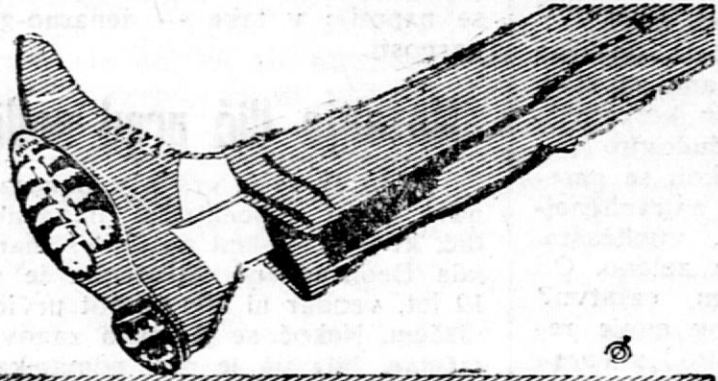
srečo ti želim — miru, miru, miru... tvoj pogled je govoril drugače... Bruder Otto pa je tekel, bežal proti samostanu... Bežal — pred čem?... Jaz vem pred čem... in zato, Bruder Otto, se te prijetno spominjam... Zares... Pozdrav v daljino...

Bil sem v katakombah svetega Kalista — in bil sem v oštariji »pri svetem Kalistu«... O gospa krčmarica, v modrem oblačilu s prekrasnimi boki — vi in jaz — midva oba še živiva — pod nama pa so katakombe... Evviva la vita!... Kaj ne, gospa — gospa krčmarica?... Jaz ne bom pozabil vašega pogleda... kočijaž, hitro v Rim nazaj... sicer se zradi, da ostanem tu »pri svetem Kalistu«... tudi jaz sem mučenik — in vi gospa — nas muči še življenje — vsak dan... Evviva la vita!

Še trenotek... En sam pogled, en sam hip, kočijaž... Eno še pogledam... Največji drevored sveta... drevored, ki predstavlja idejo... Sredi polja teče ob Vii Appii, starodavni. Na eni strani Bazilika Svetega Petra — na drugi ogromna stavba — nagrobnik Cecilie Metella — na eni strani krščanstvo — na drugi paganstvo... Oboje veže pot, in ob strani drevje... Koliko kilometrov?... Bil je duhovit mož, ki je sadil to drevje, bil je duhovit mož, ki je gradil to pot... Dva tečaja... in tu sta izražena jasno... Cecilie Metella — pozdravljena z daljine!

(Dalje prihodnje).

Derujite za sokolski Tabor!

Palma kaučuk pete in podplati

omogočajo elastični, tihi hod, štedijo Vaše noge in vaše obutev ter so trpežnejši nego usnje.

Pisemski papir

priporoča
Narodna knjigarna.

Josip Pernuš
oblastv. preizkušeni mestni teatarski mojster

Kranj
prevzema po danih kakor tudi po lastnih načrtih zgradbo mostov, lesen, želez, vseh raznih gospodarskih postopov, cerkvena ostrižja, stolpne strehe, ostrežja za industrijske stavbe v večjih prostih razporeditvah, balkone, vrtnice, ulice, verande in stopnice.

Za odgovore uprave naj se prikaže 1 dan. — Plačilo se vnemajo.

Mali oglasi

Cena malih oglasov vsake beseda 50 para. — Najmanjše pa 3 dinarjev.

Službe

Hotelski portir

stručna i sposobna sila, koji pozna svetske jezike, raspolaže potrebnim garderobom te odgovarajućom jamčevinom — se sprejme. Ponudbe slati uz prilog uverenja te fotografije — Upravi »Hotel Centrala«, Sarajevo. 6204

Strojnika

(izprašanega) sprejemem z 31. oktobrom v svojo tovarno v Domžalah k parni lokomobili in kotlu. Izučem mora biti vsestransko v strojno-ključničniški stroki in bi moral znati nadzirati tu di druge strojne naprave in električno razsvetljava v tovarni. Reflektira se le na moč s prvovrstnimi spričevali. Starost od 28 do 45 let. — Stanovanje, luč, kurjava in kos zemlje na razpolago. Služba stalna. Plača po dogovoru. Ponudbe z navedbo dosežanega službovanja naj se naslovijo na: J. Bonač, sin. kart. tovarna, Čopova ulica 16, Ljubljana. 6188

Kuharica,

samostojna in poštena, z dobrimi spričevali, najraje z dežele — se sprejme. — Ponudbe na naslov: Povšnar, Kokra nad Kranjem. 6239

Uradnica

z večletno prakso (knjižgovodstvo, strojepis, blagajna, korespondenca) — išče za takoj mesta v Ljubljani. — Cenj. ponudbe pod Zmožna/6249 na upravo »Slovenskega Naroda«.

Prodaja

Trgovino

z raznim blagom v ljubljanski okolici — ceno prodam. — Naslov pove uprava »Sl. Nar.«. 6215

Družinski brek

in kočija po zelo ugodni ceni naprodaj. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 6238

Proda se klavir,

dobro ohranjen, za ceno 4000 Din. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 6229

Salonska obleka,

nova, poceni naprodaj. Istotam tudi Brockhaus Lexikon. — Naslov pove uprava »Sl. Nar.«. 6240

Krasen, nov, Zeissov daljnogled

s povečavo 12 x 20 x 40 naprodaj. — Zaloga gramofonov — A. Rasberger, Sodna ulica 5. 6232

Kupim

Železno peč

in fotografsko rdečo svetilko — kupim. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Peč/6245«.

Kupim suhe gobe

PO NAJVIŠJI CENI IN VSAKO MNOŽINO. — Ponudbe z navedbo cene z vzorcem na: Ivan Sever, Velenje. 5949

Stanovanje

Oddam sobo

za dva gospoda. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 6256

Nepremičnine

Pri prodaji

dosežete priznano najboljši uspeh, ako se poslužite posredovanja Realitne pisarne »POSESTVA«, d. z o. z. v Ljubljani, Sv. Petra cesta 24, pri kateri se stalno oglašajo kupci. 54/T

Hiša s trgovino

na prometni točki, deset minut od Ljubljane, se event. tudi z inventarjem takoj prodaja. — Naslov pove uprava Slovenskega Naroda«. 6237

Malo posestvo,

trgovino z mešanim blagom ali gostilno v bližini mesta ali na deželi — kupim ali vzamem v najem. Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 6235

Razno

Perje,

kokoške, račje in gosje, puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni — tvrdka E. Vajda, Čakovec. 52/T

Gobe in fižol

kupuje 6236

SEVER & KOMP.

Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Drva, trboveljski premog.

Ivana Treo, Ljubljana, Cesta na Gorenjski kolodvor 6. 6241

»LILIHIP«

turški med, prave Fortuna, šumeči bomboni — v zalogi samo pri Josipu Vitku, Ljubljana, Krekov trg 8. 6251

Zamenjava starih gramof. plošč

za rabljene ali nove, do konca t. m. — Zaloga gramofonov A. Rasberger, Sodna ulica 5. 6233

Kuverte

priporoča

Narodna tiskarna

6257

Nашa ljubljena, skrbna mama, oziroma tašča, stara mama in teta, gospa

Marija Jencič

roj. Podrekar

je danes v 74. letu, previdena s tolažili sv. vere, po kratki bolezni preminula.

Pogreb nepozabne se vrši dne 5. oktobra ob 9. dopoldne.

Sv. maše se bodo brale v farni cerkvi sv. Mihaela v Mengešu.

Venci se hvaležno odklanjajo.

Mengeš, dne 3. oktobra 1924.

Marija, Marcel, Milan, Franc, Anton, hči in sinovi z rodbinami.

Brez posebnega obvestila.

Pravkar je izšla brošura

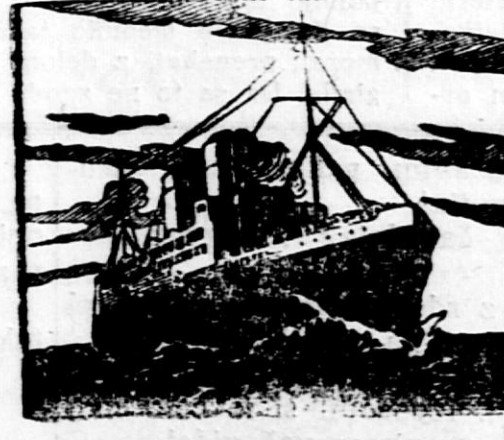
„Rože ob poti“

Jn. Robide dramska pesnitv v 5 dejanjih. Dobiva se v Narodni knjigarni za ceno Din 15. 6150

Prostovoljna dražba

se vrši dne 6. t. m. od 9. do 12. ure in od 14. do 18. ure na Sv. Jakoba nabrežju 31.

Prodajalo se bo visoke in nizke omare, postelje, šivalni stroj, stenska ura, kredenca, lepe posteljne odeje, obleke, različno perilo, porcelan, slike itd. 6221

ROYAL MAIL LINE

Kr. angleška poštna parobrodna linija — Generalno zastopstvo za krajino S. H. S. Zagreb, Trg. 1. štev. 17. 2855

Redoviti potniški promet:

Hamburg-Cherbourg-Southampton v New York in Kanado

Cherbourg-Liverpool-Southampton v Južno Ameriko.

— Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires, Sanpaulo. — Odprava potnikov v prvem, drugem in tretjem razredu. Kabina tretjega razreda z dvema in štirimi posteljami.

Podzastopstva: Beograd, Karagijevska ulica 91. — Ljubljana, Kolodvorska ulica 26. — Veliki Bečker, Kralja Aleksandra u. 4. — Bitoli, Bulevard Aleksandra 163. Brzojavni naslov za gori navedena podzastopstva »Royalmailpost«.

Za Beeno, Hercegovino, Dalmacijo in Crnogoro: Srpska Prometna banka v Sarajevu in Gruzu. Brzojavni naslov: »Prometna banka«.

Dopisovanje v vseh jezikih.

PAPIR

KUVERTE

VIZITKE

PRIPOROČA

NARODNA KNJIGARNA

LJUBLJANA — PREŠERNOVA ULICA št. 7